

خه وئیی له کریوهی رووداودا

سۆز ابراهیم سلاح & سنه ئازاد ههممه وندی

KING'S SCHOOL

خهونیک له کرپوهی پرووداودا

لهلایمن:

سۆز ابراهیم سلاح & سنه ئازاد همهوهندی

بلاوه کراوه تهوه

لهلایمن:

قوتابخانه ی کینگ

www.kingsschool.edu.krd

پیشہ کی

ئەم چیرۆکە دەست پێدەکات لەو کاتەوەی ژیانم هیشتا خۆش
و ئارام بوو، بەلام بیرم لەو نەکردبوو ئەو دڵخۆشی و
ئارامیە گۆرانیکێ گەورە بەسەر دادی و دەگۆریت بۆ خەم و
دلتەنگی، دەبیت بەهیزی بنوینی لە
کاتی کە هەست دەکەیت هەموو شتێک لە دەستت چوو و
دەبیت بۆ شتێکی نوێ بەرەوپیش برۆیت.

لە مائیک، شوویک هەموو شت بە تەواوی گۆرابوو، من
هەستم کرد کە ژیان بە شیوەیەکی نوێ دەستپێدەکات،
پڕ بوو لە بیرکردنەوە، خەیاڵکرد، خەم و هیوای نوێ.

بەلام بە کۆڵنەدان و بەهیزی و هاندانی خۆم توانیم
هەستمەو سەرپێ و هیوایە نوێیەکانی خۆم و خەونی دایکم
بەدی بهێنم و دایکم لە ئاسمانەوە ببینیت و شانازیم
پێوو بکات. ئەم کتێبە هەموو بیر و دڵمەزرۆکانی من دەروێشیت بۆ
خوێندکاران و هەموو کەسێک کە دەیهوێت بە شیوەی من
هەست بکات، بەلام دەبیت بزانی کە سەرەتای ئەم چیرۆکە لە
بێهیوایی لە هەست و یادگاریەکان دەستی پێکردوو.

سەرەتای ئەم چیرۆکە لەگەڵ من دەست پێدەکات.

لە ساتێکدا دەست پێ دەکات کە ژيانم هێشتا ئارام بوو، بەلام من نەمزانی ئەو ئارامییە گۆرانپێکی گەورە بەدوای خۆیدا هەبوو. ناوم دوورە، ئەم چیرۆکە چیرۆکی منە: چیرۆکی دلشکان، یادەووەری و فیڕبوون، بەهێزبوون لە کاتیکی کە مەرووف هەست دەکات هەموو شتێکی لە دەست چوو. لە ساڵی ۱۹۹۹ز، کاتیک لە کار دەگەڕامەو، لەناو پاسیکی کۆن دانیشتبووم. پاسەکە پێ بوو لە خەلکی ماندوو کە هەریەکە و لە بیر و خەمی ژيانی خۆیاندا ون ببوون. سەرم نابوو بە دەرچەکەو، سەیری دەرەوهم دەکرد کە بە خێرای لەپیش چاوم تێدەپەڕین، وەک ئەوێ کات خۆی بە خێرای دەپروات.

لەو ساتانەدا کە مەرووف تەنیا دەپێت، بێرەکانیشی زیاتر دەپێت. کەوتبوومە ناو باس و گفتوگۆیەکی کورت لەگەڵ خۆمدا و خۆم لەناو گفتوگۆیەکی بێدەنگ لەگەڵ خۆمدا دەبینی کە ئایا من چی کار و کردەوێکی باشم کردووە؟ کە خۆدای گەورە ئەم خێزانە پێ بەخشیوم و ژيانپێکی خۆش و ئارام و بێ کەم و کوپتی و بێ کێشەم پێ بەخشاوه. ئەو ژيانە ئارامەیی کە زۆر خەلک بەدوایدا دەگەڕێن! هەستم دەکرد من مەرووفیکی ئاساییم، نە زۆر باشتر لە کەسانی تر و نە خراپتر، مایکمان هەبوو پێ لە خۆشەویستی.

دایکېکم هه بوو که به هه موو مانای وشه ببوو به هیزی ژیانم. به لام
له ناو ئه و بیرانه دا، هه ستیکی قورس دلمی داگرت؛ هه ستیکی ترس و
دلته نگی بو ئه م بارودوخه ی که تییدا بووم. ئازاریکی یه کجار زوری
پئ ده به خشیم کاتیک بیرم لپی ده کرده وه، ئه ویش ئه وه بوو که دایکم
نه خوش بوو و له کوټا قوناغه کانی ژیانیدا بوو. ئه و پسته یه له وانه یه
ساده ده ربکه ویت، به لام کاریگه ریبیه کی یه کجار قورسی هه بوو.

ترسی من له وه بوو که ئایا گهر دایکم شتیکی به سهر بیت، من چۆن
ده ژیم؟ من چۆن به رگه ده گرم؟ من درده دل خۆم لای کئ به یان
ده که م؟ چونکه پزیشکه کان وتیان نه خوشیبه که ی له قوناغیکی
سه ختدایه. من و خوشکه که م هه ولمان دهدا دلخۆشی بکه یین،
به لام ترس و دلته نگیبه کی زۆر دل و ده روونمانی داگرتبوو. ئیمه له
مندالییه وه بی ناز و باوک گه وره بووین؛ باوکم شه هیدی خاکه که م
کورستانه. له و پۆژه وه دایکم ته نها دایکایه تی بۆمان نه ده کرد، به لکو
ببوو به باوک، هاوپی، مامۆستا و هه موو شتیک بۆ من و خوشکه که م.
ئه وه هه میسه به هیز و زیره ک بوو، ته نانه ت کاتیک ماندوو ده بوو، هه وللی
ده دا پیکه نبین له سهر لیوه کانی بیت و ئیمه دلخۆش بین و هه ست
به ماندوو بوونی ناخی نه که یین. بۆیه بیرکردنه وه له وه ی که پۆژیک
ئه وه له گه لمان نه مینیت و پۆژیک بی ئه و به سهر ببه یین، شتیک بوو که

نەمدەتوانى باوەپى پى بهيىنم.

كاتىك پاسەكە وەستا، بە خىرايى دابەزىم و ھەوا سارد بوو. گەپامەو ھە
مالەو، لە خەمى دايكەم ھىچ شتەكەم بۆ نەدەخورا و زۆر تامەزرۆى
بينىنى بووم. لە ھەمان كاتدا زۆر ھىلاك بووم، بەلام نەمدەويست
بخەوم. دەموويست جلى كار بگۆرم و پرۆم بۆ لای دايكەم لە
نەخۆشخانە، بەلام بى ئەو ھى ھەست بەكەم خەوم لىكەوت. نەمدەزانى
ئەو خەو ھەو كۆتايى ئەو ئارامىيە بوو كە پىم وابوو ھەميشە دەبىت. لە
ناو ھەستى شەو بە زەنگىكى تەلەفۇنەكەم بە ئاگا ھاتم و سەيرم كرد.
خۆشكەكەم بوو پاستەوخۆ لەسەر جىگاكەم پاجلەكەم و ھەستىكى
سەيرم بۆ دروست بوو، وەك بلى شتەكەم زانىيى. كاتىك تەلەفۇنەكەم
ھەلگرت، بە دەنگىكى لەرزۆك و گريانەو پىمى گوت: “كاكە! خىرا بگە
بۆ نەخۆشخانە، دايكەم داواى بينىنى تۆ دەكات. ” لەو ساتەدا ھەموو
شتەك وەستا. نەمدەتوانى بجولم، تەنانت ھەناسەدانم زۆر قورس
بوو. وشەى “خىرا” لە مەشكەم دووبارە دەبوو ھەو. منيش بى بىركردنەو ھە
و بە خىرايى خۆم ئامادە كرد و بەپى كەوتم، پىگاكان زۆر قەرەبالغ
بوون، بەلام من ھىچ شتەكەم نەدەبينى.

ھەموو شتەك وەك خەونىكى تاريك بوو. كاتىك بە پەلە گەيشتمە
نەخۆشخانە، پامكرد بۆ ئەو شوپنەى كە دايكەم تىيدا بوو. كاتىك لەسەر

پایه‌کاندا بووم، گویم له گریان و هاوار بوو. ئه‌و ده‌نگانه به شیوه‌یه‌کی ترسناک دل و میشکمیان داگیر کرد.

له‌و ساته‌دا زانیم که پرووداویکی گه‌وره‌ پروویداوه، به‌لام نه‌مده‌توانی باوه‌ر به‌دل و میشکم به‌ینم. راسته‌وخۆ پامکرده‌ ژووره‌که، ژیانم به‌یه‌ک سات گۆرا. دایکم... گیانی له‌ده‌ست دابوو. وشه‌کان ناتوانن ئه‌و ساته وه‌سف بکه‌ن. هه‌ستم ده‌کرد وه‌ک ئه‌وه‌ی هه‌موو دونیا به‌سه‌رمدا پووخوا بیت. گویم له‌هیچ شتی‌ک نه‌ده‌بوو، ته‌نها سه‌یری پوووخساری ئارام و بی‌جوو له‌ی دایکم ده‌کرد. له‌و کاته‌دا دکتۆره‌کان ویستیان جه‌سته‌ی دایکم بیه‌ن، به‌لام پێگیریم کرد و گریام و پارامه‌وه و وتم: “تکایه، ته‌نها بۆ دوا‌جار... تکایه مه‌یه‌ن.” ده‌سته سارده‌که‌یم گرت و بۆ دوا‌جار بۆنم کرد و ماچم کرد. دایکمیان برد و منیش هه‌ستم ده‌کرد به‌شیکی ژیانمیان برد له‌گه‌ڵ خۆیان. دواتر هیچ شتی‌کم بیر نه‌ما، چونکه له‌هۆش خۆم چووم. بۆ به‌یانیه‌که‌ی، که ده‌یکرده به‌که‌م پۆژی پرسه‌ی دایکم.

یەكەم پوڭزى پرسەى دايكم:

ئەو پوڭزەى كە دلتەزىنتىرېن پوڭزى ژيانم بوو، بە ھۆش خۆم ھاتمەو. لەو پوڭزەو، چىروڭكى ژيانم سەرلەنوئى دەستى پىڭ كىرد، چىروڭكىك كە پىر بوو لە خەم. تەواوئى پوڭزەكە، بە كىزى و ماتىيەو يادگار يىيەكانم دەھاتەو ياد. نازانم ئەو پوڭزەم چۆن بەپىڭ كىرد، تەنھا دەمويست بىڭاگا بم لەم ژيانە و برۆم بۆلاى دايكم. پوڭزئاوا بوو، پرسەكە كەم كەمە چۆل دەبوو، منىش زۆر دلتەنگ بووم و بەرەو مالەو بەپىڭكەوتم. بە پروويەكى كزەو گەيشتمە مالەو، ھىچ ھىزىكم تىدا نەما بوو و خەوتم.

دووەم پوڭزى پرسەى دايكم:

ئەو شەو خەونىكم بە دايكمەو بىنى. لە خەونەكەدا زۆر بە پەرۆشەو ماچى دەكرىم و پىپى دەوتم: “تۆ كۆرە تاقانەكەى منىت و ديارىي خودايت بۆ من.” وا ديار بوو كە ئەو كۆتا دىدارمان بىت. لەناكاو لەو خەو پاجلەكىم و ھاوارم دەكرى: “دايكە... دايكە...!” بەلام بى وەلام مامەو. دەستم كىرد بە گىرئانكى بەكۆل و لە ژيان بىھىوا

بووم. ئەو شەو، لە پەنجەرەكەو سەیری ئاسمانم دەکرد و بە گریانەو دەموت: “دایكە، من هێشتا لێرەم و هەول دەدەم بێمە جێی شانازیت.” ئەمەش باری سەرشارنامی قورستەر کردبوو، زۆر شتم لەسەر كەلەكە ببوو. من وازم لە خوێندن هێناو بوو ئەو هی بژێوی ژيانمان دابین بكەم، بەلام دایكە هەمیشە پێی دەوتم بخوینم، چونكە دەیگوت: “خوێندەواری چەكێكە بۆ سەر كەوتن.” دووبارە بە دەم بێر كێر دەو و گریانەو خەووم لێكەوت.

پۆژ هەلەت و پۆژی دوو هەمی پرسەكە بوو. تەواوی پۆژەكەم بە بێدەنگی بە سەر برد و هەموو شتێك بۆم قورس بوو. بێر كێر دەو لە بێ دایكی زۆر سەختە، جا چ بگاتە ئەو قووناغە كە لە ژيانی راستەقینەدا بێ دایك بژیم؟! نەم دەتوانی باوەر بكەم و بێر دەكێر دەو: ئاخۆ دەبێت تا كۆتایی تەمەنم ژيان بەم ناخۆشییەو بە پێ بكەم؟! لە كۆتاییدا، بۆ ئەو هی خۆم لە بێر كێر دەو پزگار بكەم، خەوتم و ئەو پۆژەشم بەو شیوێ بە پێ كرد.

سێبەم پۆژی پرسە دایكە:

لە سێبەم پۆژدا، بە یانییەكە هەموو خزم و دۆستان لە مالمەن كۆ ببوونەو بۆ ئەو هی سەردانی گۆرەكە بکەین. لە كاتی كێدا خۆم ئامادە

ده کرد، بیرم لی ده کرده وه: “ئاخۆ ئیمه ئه وهنده خراپ بووین که دایکم مالی خۆی لی جیا کردینه وه؟ ئاخۆ ده بیّت ئیمه چیمان کرد بیّت!” بی وه لام مامه وه، خۆم ئاماده کرد و به ره و گوڤستان به پیکه وتین. له پینگادا گولی سوورم بۆ کړی، چونکه دایکم زۆر حه زی لپی بوو. گه یشتین و سه ردانیمان کرد، گوله که م بۆی برد، به لام وه که هه موو جار پیک خۆی لپی وه رنه گرتم، به لکو خا که که لپی وه رگرتم. زۆر دلته نگ بووم و گریام. بانگم کرد، به لام وه لامی نه بوو.

پۆژئاوا بوو، له گوڤستانه وه به ره و ماله وه گه راپینه وه، به لام پرسیار پیک له می شکمدا مابوو وه: “بۆچی دایکم وه لامی نه دامه وه؟” ژیانم به بی ئه و چی لی دیت؟ زۆر هه ستم به دلته نگ و بیزاری ده کرد. بیرم له قسه کانی دایکم ده کرد ده وه که هه می شه پیی ده گوتم: “هه رگیز جیت ناهیلّم و ناتوانم به بی تۆ بژیم.” منیش هیچ پۆژ پیک نه مده توانی له ده ره وه بمینمه وه، هه می شه ده مگوت با له چاوه پروانیدا نه یه یلمه وه و زووتر بگه رپیمه وه ماله وه. به لام ئه مجاره دایکم بۆ هه تاهه تایه له ده ست دا. له گه ل ئه وه شدا، قسه یه کی تری دایکم بیرهاته وه که ده یگوت: “مروّف ده بیّت له کاته سه خته کانیشدا به هیز بیّت، به مه ده و تر پیت که سی به هیز.” منیش ده بیّت به و شیوه یه له ژبان به رده وام بم و یارمه تی خوشکه که م بده م له هه موو پروویه که وه. به لام دلنیا م کۆچی دایکم

دەبىتتە كۆسپىكى گەورە لە ژيانمدا، چونكە ئەو سەرۋەت و سامانم بوو. دونيام دايكم بوو، بۆيە لەو كاتەدا بېرىارم دا بگەپىمەو بەر خويىندن و بەھىز بىم. بە ھەر ھال، ئەو شەو ھەم بە بىر كەردنەو لە قسە بە نر خەكانى دايكم بە سەر برد. ئەمە زۆر دلتەنگى كردم، چونكە ھەموو شتېك لەم مالاھەدا بېدەنگ بوو؛ تەنيا ئامۆزگارى و يادگار بىيەكانى دايكم مابوونەو. وىنەيەكى دايكم لەلا بوو، بە گريانەو ماچم دەكرد و لە باو ەشى خۇمدا خەواندم، بەو شىو ەيە زۆر بە سەختى شەو ەكەم تىپەپاند.

دواى كۆتايى ھاتنى پرسەكە، ھەستم دەكرد ئەم مالاھە چىتر ئەو مالاھە نىيە كە تىيدا گەورە بووم و ژياوم. ھەموو شتېك ەك خۆى بوو و لە جىگەى خۇياندا مابوون، بەلام بەھۆى نەبوونى و بېدەنگىي دايكمەو، ھەموو شتېك گۆپابوو. چىشتخانەكە بى بۆنى چا و خواردنە خۆشەكانى دەستى دايكم بوو، ھىچ كاممان ئارەزووى خواردن و خواردنەو ەمان نەدەكرد. بېدەنگى بالى بەسەر مالاھەماندا كېشابوو، تەنانەت شوپىنى دانىشتنەكەش بى قسە گەرم و گۆپ و پىرسوودەكانى دايكم مابوونەو.

بە پرويەكى پەشۇكاو و كزەو ە چووم بۆ ژوورەكەى؛ بىنىم جلو بەرگەكانى ھىشتا بە پىكى لە شوپىنى خۇياندا مابوون، دەستم بۆ جلىكى برد كە من ئەو ديار بىيەم ھاتەو ە ياد كە لە پۆژى

له دايكبوونه كهيدا پيشكه شم كردبوو؛ چەند دلّ پيى خوش بوو! هيشتا
بوونه خوشه كهى دايكىمى لى دهات.

له و كاته دا ههستم كرد كه مهرگ ته نيا بردنى جهسته نيبه، بهلكو بردنى
ههست و سۆز و يادگار بيه كانى كهسى بهرام بهره. به تامه زرؤ بيه وه
دهمويست ته نيا بۆ جار يكي تريش بيت گويم له دهنگى بيتته وه؛ نه گهر
بۆ كووتا جار يش بيت تا دلّم به سيته وه. هه ميشه نه وه م دهاته وه ياد
كه ههر كاتيىك ده چوومه دهره وه، پيى ده وتم: “ئاگات له خوت بيت،
دلّم له لاتة.” به لام ئيستا كه سيكم نيبه به ناوى دايك كه نه و قسه يه م
پيى بلّيت. ده مه ويّت بگه رپته وه و پيى بلّيم كه زورم خوش ده ويّت
و بى نه و هيّزى ژيانم نيبه؛ هيچ دايكيىك له م گه ردوونه دا نايته دايه
جوانه كهى من.

له م ساتانه دا ههسته كانم، ژاوه ژاوى ناو ميّشكم و دلّه غه مگينه كه م،
هه موويان به يه كه وه به سه رمدا كو ببوونه وه. تواناي كو نترپولكر دنى
ههسته كانم نه بوو و نه مده توانى ژيانى بى دايكى قبول بكه م.
يادگار بيه كانم له گه لّ دايكم له ناو ميّشكمدا ده سورانه وه؛ بيرم
ده كه وته وه ههر كاتيىك رپوژيى خراپم هه بوايه، ده گه رامه وه ماله وه
و سه رم ده خسته سه ر كووشى دايكم. نه ويش ده يووت: “تاقانه كهى
من، ديسان بۆ دلت ته نگه؟ كى واى لى كردووى؟ كى بويريى نه وهى

هه بووه؟”

ههروه ها دهیووت: “من کوپکی به هیزم پهروه ده کردووه، شتی زور له وه قورستر چاوه پښته و پیو یسته له هه ول و تیکو شان نه که ویت.” به ده م گریان وه ده موت: “ئه ی ئیستا چی بکه م دایه گیان؟ من چو ن بژیم به بی تو؟ چو ن توانیت کوپه تاقانه که ت بگه یه نیته ئه م حاله؟” من ناتوانم بو ساتیکیش تو له بیر و هو شم دهر بکه م. هه رگیز چاوه پښی شتیکی وه ها قورسم نه ده کرد؛ ئه و کاته ده مویست زه وی شق ببات و له بی که سی و ماندو یتیدا بچه ناوی.

دوای که میک، به خو مم وت: پیو یسته له پیناو دایکمد داها توو به کی گه شاوهم هه بی و بو ئه م مه به سته ش هه ر پشت به ئامو ژگاری به کانی ئه و ده به ستم. هه میسه ده یووت: “هیچ کاتیک نه بینم دلته نگ بیت، گه رنا دل م ده شکیت.” ده زانم دایه گیان، ئیستا دل ت زور لیم شکاوه، به لام چی بکه م؟ نه بوونی تو و ده نگ و بو نه خو شه که ت، نیوه ی ته مه نی بردم. نیوه که ی تری ته مه نم ده مه ویت هه ر له بهر تو بژیم و سه ره رزت بکه م؛ له و دونیا یه ی تریش هه ول ده ده م بیمه ئه و که سه ی که تو پیت باش و خو ش بووه به ده ستی به ینم، سه رکه و توو بم و تو ش بمبینی. له پینا و تدا هپشتا کات دره نگ نییه؛ هه ر شتی که له پیناو تو و بو دل خو شکردنی تو بیت. وه ک پښگه یه ک چه نده سه خت بیت، ده یېرم. من

تەنھا دەمەوېت تۆلېم پازى بېت.

دايە گيان، تۆزۆر حەزەت دەکرد كە پروانامەم ھەبېت؛ دەزانم ھەمىشە
ئەوھەت وىستوۋە، بەلام لاي تۆحەز و ئارەزوۋەكانى من گىرنگىر بوون.
ئەو كاتەى وىستەم واز لە خویندن بەيىنم، راستە پېت ناخۆش بوو بەلام
پېداگىرەت نەکرد. من ئېستە زۆر پەشىمانم؛ خۆزگە لە قۇناغى ئامادەبېدا
وازم لە خویندن نەھىنايە. زۆر پەشىمانم كە نەمتوانى لەو پۆژەدا
ئەوھەت بە تۆنىشان بەدەم كە پروانامە بەدەست دەھېنم و سەرکەوتووم،
تا بزانەت كۆپىكى سەرکەوتووت پەرۋەردە كىردوۋە. بەلام ۋەك وەتم،
ھېشتا كات درەنگ نېيە. دەتوانم دەست پى بىكەمەوھە و بېم بەو كەسەى
كە حەزم لېيەتەى، بەلام ئەمجارەيان بە دلى تۆدەيكەم.

كاتىك مندال بووم، ھەمىشە دەتوت: “بۇ نايىتە مامۇستايەكى باش
تا خەزمەتەى گەلەكەمان بىكەت و نەوھەكانى داھاتوومان پەرۋەردە
بىكەت؟” مەنىش لەبەر خاترى تۆپىيارم داوھە بگەپىمەوھە بەر خویندن؛
دەست بەو ژيانە بىكەمەوھە كە تۆبۆت دەوېستەم. مەنىش دەبېت سەرەتا
تواناى كۆنترۆل كىردى ھەستەكانم ھەبېت، كات و ساتى بىر كىردنەوھە
بزانم و بەرپىرسىيارىتەى مالاكەمان و خوشكەكانم بگىرمە ئەستۆ.

لەم ماوھەبەدا زۆر تەنھا بووم؛ لەگەل بىرەوھەرىيەكانمدا ھەستەى تەنبايى

له ناخمدا هیئنده قوول ببوووه وهک بلئی چه ندین ساله به ته نهام.
ته وای شه وه که ههست و بیرکردنه وه کانم به یاده وه ریه کانی دایک و
باوکه وه گری درابوون. دوی ئه وه، ههسته کانم گۆرپانکاری قورسیان
به سه ردا ده هات و بیرکردنه وه کانم به رفراوانتر ده بوون. که وتبوومه ناو
خه یالیکه وه که دایک و باوکه هیشتا له ژياندا مابوون؛ ههستیکی وه ها
خوشم هه بوو که به قسه باس ناکریت. له خه یاله که مدا چه ندین جار
له دوی یه که باوهشم به دایکه مدا ده کرد و ماچم ده کرد. کاتیک به هوش
خۆم هاتمه وه، زانیم بینینی ئه وان بۆ ئه وه بووه تا پشتیوانم بن و هانم
بدن.

به لام هیشتا نه بوونی دایکه برینیکی گه وره یه له سه ر دلم؛ راستیه کی
تاله و خۆم به تاوانبار ده زانم که بۆچی دایکه بی مالئاوایی پۆیشت؟
ئاخۆ چیمان کردبوو؟! نازانم کی بدۆزمه وه وه لامم بداته وه، دایکیشم
لیره نییه تا وه لامم بداته وه؛ ههست به دهنگی دایکه ده کهم له
می شکمدا، ئه گه ر لیره بوایه وه لامی ده دامه وه، به لام چۆن؟ نازانم...

پۆیشتم بۆ لای خوشکه کهم تا وه کو ئه وه وه لامم بداته وه، به لام ئه ویش
بیده نگ بوو و هیچ کاردانه وه یه کی نه بوو؛ ته نیا شتیک که وتی
ئه وه بوو: “کات زۆر درهنگی کردووه، بۆچی نه خه وتووی؟” منیش
به دلخۆشییه وه وتم: “دایکه و باوکه بین و قسه م له گه لیان کرد.”

دهیگوت: ”برا جوانه کهم، ئەمه ته نها خه یال بووه.“ منیش له ناو
میښکی خۆمدا دهموت: ”من چۆن باوه‌ری پی بهیڤنم که به راستمه؟“
زۆر پێداگیریم کرد، ئەویش یاده‌وه‌رییه‌کانی دایکمی بیر هاته‌وه و
دهستی کرد به گریان.

دواتر منیش زۆر به کزی مامه‌وه؛ ته‌نیا شتی‌ک که میښکم داوای ده‌کرد،
دایکم و وه‌لامی ئەو پرسیاره‌ بوو. ته‌نانه‌ت پازی بووم به وه‌لامی‌کی
ساردیش، ته‌نیا هوکارێکم ده‌ویست، به‌لام بی وه‌لام مامه‌وه. ده‌مویست
له‌ مایێکدا بم به ته‌نیا و دوور له‌ هه‌موو که‌سی‌ک بژیم تا ده‌روونم ئارام
بکه‌مه‌وه، به‌لام ئەوه‌ش مه‌حال بوو؛ چونکه نه‌مه‌توانی خوشکه‌کانم
به ته‌نیا جی بهیڤلم و ده‌ستبه‌رداریان بم، چونکه له‌لایه‌ن دایکه‌مه‌وه
ئه‌مانه‌ت بوون و پاده‌ستی من کرابوون. هه‌روه‌ها ده‌بی‌ت بیر له‌وه
بکه‌مه‌وه که ئیستا من گه‌وره‌ی ماله‌که‌م و ده‌بی‌ت دلی خوشکه‌کانم
خۆش بکه‌م، پێکه‌وه ژيان‌پێکی نوێ بنیاد بنیڤین و له‌ هه‌مان کاتیشدا
ده‌مزانی هیچ که‌سی‌ک ناتوانی‌ت وه‌کو دایکه‌ ئازیزه‌که‌م بی‌ت، چونکه دلّه
جوانه‌که‌ی دایکم هاوشپۆه‌ی نه‌بوو له‌ پاکی و بی‌گه‌ردیدا.

له‌و کاته‌دا زیاتر هه‌ستم به ته‌نیایی ده‌کرد و دهموت: ده‌بی‌ت چی
بکه‌م؟ کام پێگه‌ بگرمه‌ به‌ر؟ له‌ نه‌بوونی دایکه‌مدا ڤوو له‌ کام لا بکه‌م؟
کارم گه‌یشته‌بووه ئەوه‌ی هه‌ر کاتی‌ک باسی دایکیان بک‌ردایه‌ یان بی‌رم لێ

بکردایه وه، فرمیسک له چاوه کانم نه ده وه ستا. دووری و گۆره سارد و
بئ پۆحه که ی دایکم، به ته وای ژیا نی سه راو ژیر کردبووم. به جوړیک
کاری له دل و دهروونم کردبوو، کاریگه ریه کانی له سه رپهنگ و کیشم
دهرکه وتبوون. په ننگم وهک په نگی ته رمی کی لئ هاتبوو که هیشتا دل له
کار نه که وتبیت؛ کیشم به رپژه یه کی بهرچا و که می کردبوو.

له گهل نازاردا هه موو ساتیک خوّم ده خوارده وه، به جوړیک هه ندیک
جار هیچ هیژیکی گریانم تیدا نه ده ما؛ ته نیا داده نیشتم و سهیری
وینه کانی دایکم ده کرد و پیا نیان غه مبار ده بووم. به لام من بریارم دابوو
که هه سته کانم کۆنترپۆل بکه م، بگه پیمه وه بهر خویندن و نه و خه و نانه ی
دایکم به دی به ینم که ده مویست له ژیا نیدا بیبینیت، به لام مهرگ رپگه ی
نه دا و زور زوو به جیی هیشتین؛ به م شیوه یه و به دم خه یال کردنه وه،
خه وم لیکه وت.

له خه و هه لسام، به لام من له جیگه ی خوّم نه ما بووم؛ هه موو شتیک
زور جیاواز بوو، پیک پیچه وانه ی ژیا نی ئاسایی خوّم. هه موو شتیک
به ته وای گۆرانکاری به سه ردا هاتبوو؛ له بچوو کترین شته وه تا وه کو
گه وره ترین شت، وهک (خانوه کان، که شوه واه و هتد). به لام من ته نیا
بیرم له وه ده کرده وه که به گریان ه وه و به هو ی دووری دایکمه وه خه وم
لیکه وتبوو. خه وتبووم بۆ نه وه ی خوّم له بیر کردنه وه و دلته نگی به دوور

بگرم، به لّام ئیستاش هه مان هه ستم هه یه؛ خه وتنه که پزگاری نه کردم له
بیرکردنه وه له یادگارییه کانم له گه لّ دایکمد.

له هه مان کاتیشدا هه ستيکی ئاسووده ییم هه بوو، نازانم چوّن؟!
ئایا ئه مه جیگه ی سه رسوپمان نییه که مرؤقیکی دلته نگ بیت و له
هه مان کاتدا هه ست به ئاسووده یی بکه ییت؟ هه ستيکی سه یر و
سه رسوپه ینرم هه بوو که ئاخو ژیان چوّن له شه و و پوژیکیدا ئاوا
ده گوژییت. له گه لّ خوّمدا که وتبوومه گفتوگو و خه یالکردن؛ ئایا ته نیا
منم که له شه و و پوژیکیدا ژیانم ئاوا گوژاوه، یاخود که سانی تریش
هه ن؟ نازانم وه لّامی ئه م هه موو پرسیاره م له کوئی ده ست بکه ویت.

ده مویست بزانی کچی تر وای به سه ر هاتوو؟ دوا ی ئه م گوژانکارییه
گه وره یه چییان به سه ر هاتوو؟ چییان ئه نجام داوه و چوّن مامه له یان
له گه لّ ئه م بارودوخه دا کردوو؟ من ئیستا پیویستم به ئاموژگاری
و که سیککی تیگه یشتوو هه یه، که ئه م بارودوخه ی به سه ر هاتبییت و
بزانییت چوّن مامه له ی له گه لّدا کردوو؛ که سیک که بتوانییت یه ک به
یه کی وه لّامی پرسیاره کانم بداته وه، به لّام نازانم ئه و که سه له کوئی
بدۆزمه وه.

هه ستم ده کرد بارودوخه که به ره و ئالۆزی ده چییت، ویستم زیاتر

به دوا داچوونی بۆ بکه م، به لām هیچ بیرۆکه یه کی باشم نه بوو که چۆن
ئه و که سه به دۆزمه وه. تاکه شتییک که لایی دلیا بووم ئه وه بوو که
ده بیئت هه ر بیدۆزمه وه؛ هه موو هه ولئیکی خۆم ده ده م و ده بیئت وه لāmی
ته واوی پرسیاره کانم لی وه ربگریته وه. نزیکه ی یه ک کاترمیژ هیچم
نه کرد و هیچم نه گوت، ته نیا گویم گرتبوو تا بزنام له دهره وه ی ماله که
چی ده گوزه ریئت. هه ستم به بوونی هیچ که س و هیچ شتییک نه ده کرد،
ته نانه ت چریکه ی بالنده یه کیش نه ده هات.

هه ستام و له په نجه ره که وه سه یرم کرد، هیچ ئۆتۆمییلایکم نه بینی
و پیم سه یر بوو. کاتییک چوو مه دهره وه، بینیم هیچ که س و شتییک
بوونی نه ماوه؛ ئاخۆ ده بیئت خاکیک هه بیئت که سی تییدا نه ئی؟! من
یه که مجارم بوو شتیکی وه ها ببینم و هیچ زانیارییه کم له سه ری نه بوو،
شته که له ژیان نه ده چوو. زۆر ترسام و هه ستم به غه ریبی و نامۆیی
کرد؛ له ناو دلی خۆمدا وتم: “من ته نیا ده مو یست به دوا ی که سپکدا
بگه پیم که هه مان بارودۆخی منی هه بیئت و وه لāmی پرسیاره بی
کۆتاییه کانم بدا ته وه. نه مه ده زانی پۆژییک دیئت من ئه وه نه ده به تامه زرۆی
بینینی پۆچییک ده بم بۆ ئه وه ی خۆم له خه یاله کانم پزگار بکه م. دوا ی
ئه وه چوو مه دهره وه و گه پام؛ چه ند کۆلانییک ئه ولاتر پۆیشتم، به لām
هیچ که س و هیچ شتییک نه دۆزییه وه.

تەنیا لە سەرەتای کۆلانیڤیدا ناویکم بینی که لەسەر پارچە کاغەزێک
 نووسرابوو و بە دیواریکەووە هەڵواسرابوو. کاتیکی لێی نزیک بوومەووە
 ویستم بێخوینمەووە، بەلام خویندەووەی زۆر قورس بوو؛ چونکە بە
 دەستوخەتییکی زۆر کۆن و ناشیرین نووسرابوو. بەلام کاتیکی زیاتر لێی
 ورد بوومەووە و لێم پوانی، بینیم نووسراوە: ”کۆلانی شەهیدان“. بۆ
 ساتیک وەستام و ئەم وشەیە سەری سوپماندم؛ کۆلانی شەهیدان؟!
 ئەمە واتای چییە؟ لە چییەووە هاتوو؟ بە چ مەبەستێک نووسراوە؟ کێ
 نووسیویەتی؟ خۆ من هیچ کەسێک لێرە نابینم، تەنیا پوچی زیندوو
 لێردا منم!

ویستم باوەڕ بە خۆم بهێنم که لەوانەیە هەروا خۆی نووسرابێت،
 بەلام بیرم کردەووە که بۆ هەر دروستکراویک، دروستکەرێک هەیە؛
 کەواتە دەبێت کەسێک لێرە بێت! بەو شێوەیە هیوام بۆ گەڕایەووە که
 هێشتا دەتوانم بگەڕێم و کەسێک بدۆزمەووە، تەنانەت ئەگەر خۆشی
 حەشار دابێت؛ چونکە دەبواوە وەلامی پرسیارەکانم وەرگیرم و هێشتا
 پرسیارەکانم لە یاد نەکردبوو. دووبارە دەستم کردەووە بە گەڕان لە کۆلان
 بە کۆلاندایە مامەووە تا خۆڕ ئاوابوو و درەنگانی شەوی بەسەردا هات،
 بەلام هیچم نەدۆزییەووە. تەنیا هەندێک دەرگا و پێگەم لە سووچی
 کۆلانەکاندا دەبینی؛ پێم وابوو ئەگەر بچم، دەگەرێمەووە ناو ژیانە

ئاساييه كه ي خۆم.

دەرگایه کم کردوهه، به لّام دووباره بیهیا بووم؛ چونکه ئه وه ته نیا
دەرگایه ک بوو بۆ کۆلانیکی تر. له وه ورد ده بوومه وه که بۆچی ئه م
خاکه ی من له سه ری ده ژیم، ئاوا بچووک و تیکه له؟ کات دره نگی
کردبوو، کۆلانه کان زۆر تاریک و ترسناک ده هاتنه بهر چاو. به پێگه یه کدا
ده پۆیستم که هیچ چرا و پووناکییه کی تیدا نه بوو؛ ته نانه ت ئه و
ماله شی لپی هاتبوومه دهره وه، چیت نه مده زانی له کوپیه. هه ستم
ده کرد بارودۆخه که به ره و ترسناکی زیاتر ده چیت، له دلی خۆمدا وتم:
”لیره ته نیا من ده ژیم، بۆیه با بچمه مالیک له م نزیکانه.“ مالیکی فراوانم
بینی، به ترسیکی زۆره وه چوومه ژووره وه، به لّام که سی لی نه بوو؛ بۆیه
که میک به ئاسووده ییه وه دانیشتم.

له بهر ئه وه ی زۆر گه رابووم، یه کجار تینوو و برسی بووم. چووم سه یری
ناو ساردکه ره وه که م کرد؛ هه ندیک میوه و ئاوی تیدا بوو، راسته وخۆ
خواردم و خواردمه وه. بیرم له وه نه ده کردوه که ئه مانه کی لیره
دایناون، مه گه ر لیره که س ده ژیت؟ دووباره میشکم ئالۆز بووه وه و زۆر
خه والوو بووم، به لّام له بهر ژاوه ژاوی ناو میشکم نه مده توانی بخه وم.

راسته میشکم هیچ ده نگیکی لی نه ده هات، به لّام به هۆی ئالۆزی

بیرکردنه وه کانم و ته نیاییه که مه وه، که که سیکم شک نه ده برد قسه ی
 بۆ بکه م، هه موو شته کان له می شکمدا کۆ ببوونه وه؛ له لایه که وه
 خه می دووری خوشکه که م که نه مده زانی له کوئییه، چی ده کات و
 چی ده خوات؟ ئایا ئه ویش وه ک من که وتوو ته ناو دنیا یه کی ئاوا
 سه ییره وه؟ دووباره دایکم بیر هاته وه و ده ستم کرد به گریانیکی به کول؛
 هه موو ئه و شتانه ی به سه رم هاتبوون له و کاته دا ده هاتنه وه یادم.

ده ستم بۆ لای خوا به رز کرده وه و به کړنووشه وه نزام ده کرد: “خودایه،
 خوشکه که م بیاریزه؛ من له م دنیا یه دا ته نیا ئه و خوشکه م بۆ ماوه ته وه
 و لای من ئه مانه ته.” له خوّم ده پرسى: ئاخۆ من چ گونا هیکی وه ها
 گه وره م کردوه که خودای گه وره به م جوړه ئازارم دهدات و به دووری
 ئازیزانم تاقیم ده کاته وه؟ دواتر به دهم گریان وه له ژووری دانیشتنه که دا
 خه وم لى که وت.

بۆ به یانی، کاتییک به ئاگا هاتم، دووباره ده ستم کرده وه به گه پان له
 ناو جه رگه ی شاره که دا. وا دیار بوو تا ئیستا ئه م شوینه ناوچه یه کی
 گشتی بووییت و خه لکیکی زۆر پوو یان تی کردییت؛ که لوپه له کان به
 جوړیک بوون وه ک بلی ته نیا چهن د پۆژیکی که م بییت جی هیل دراوون.
 نه مده زانی بیرکردنه وه که م راسته یان نا، به لām من وام ده بیینی. له دوا ی
 ئه وه، پردیکم له و به ری شه قامه که بیینی؛ هه ستم به بیزاریییه کی زۆر

ده كړد، بږيه و تم با كه ميک پياده پړه وي بکه م تا سهر پرده که.

کاتیک چوومه سهر پرده که، ديمه نيکی جوانم لي ديار بوو که ميک
دانيشتم؛ پاش نزيکه ی کاترميریک، له ناکاو پرووناکيه کم بينی که له
ياریی ناگرين ده چوو له لای خواره و هی پرده که. زور به په روضه وه له
جیگه ی خوّم هه لّسام و ده مويست ليی پروانم و بزائم نه و پرووناکيه
چی بوو.

له و کاته دا بیرم بۆ زور شت ده چوو؛ ئایا ده بیت که سیک بوو بیت؟ ئایا
ئویش وهک من به ته نیایه؟ ئایا بږیه وای کردووه تا سهرنجی که سیک
رابطی شیت؟ ناخر چوّن ده بیت شتیکی وه ها، له کاتیکي ئاوادا که هیچ
که سیک بوونی نه ماوه، پروو بدات؟ وتم تا زووه ده بیت بگه مه شوینی
پرووناکيه که. که میک دوور بوو، بږیه پامکرد تا هم هه له له ده ست
نه دهم و بزائم ناخو هیچ که سیکی تر له ژياندا ماوه یاخود نا. به ره و
نه و ئاراسته یه پویشتم که ده بیرد مه وه بۆ هه مان نه و شوینه ی لیوه ی
هاتبووم (ناوه راستی شار). له کوّ تاییدا کوّ لایکم دوزییه وه بۆ نه وه ی
بمگه یه نیپته شوینی مه به ست.

کاتیک گه یستمه شوینه که، هیچم نه بیني؛ هه ستم به بوونی هیچ
که سیک نه ده کړد له ده ورو به رم، ته نیا پاشماوه ی یارییه ناگرینه که

نه بېټ که ته قینرابوو و له سهر زه و بیه که که وتبوو. له و کاته دا که و تمه
لومه کردنی خوځم؛ نه گهر ته نیا چه ند خوله کیک زووتر بها تمایه، ده مزانی
چی ده گوزهریټ و چی پروویداوه، که سیکم ده بینی و ده متوانی
پرسپاره کانمی ناراسته بکه م و وه لومه کانم ده ست بکه ویت، به لام
به داخه وه وا نه بوو پاشان به په له و به دلته نگییه وه به ره و مال وه
که و تمه پی. کاتیک که یستمه وه، زور هه ستم به ماندویټی ده کرد و
که میک پشووم دا.

به یانییه که ی که خه به رم بووه وه، کات زور دره نگ بوو؛ هه ستم به
سستی و خاوبوونه وه ی جه ستم ده کرد و زانیم به هو ی ماندویټی
دوینپوه که میک نه خوځ که وتووم و پیویستم به پشووی زیاترو
گرنگییدانه.

له و کاته دا نه و ساتانه م هاته وه یاد که له لای دایکم بووم؛ زور سهیر بوو،
نه و هه سستی به هه موو شتیکی ناخم ده کرد و ده یگوت: “بو م باس بکه
وهیچ شتیکم لی مه شاره وه، من هه موو کاتیک گویت لی ده گرم.” ناخو
ده بېټ ئیستاش گو یی لیم بېټ؟ ئایا هیشتا هه ر وه ک خو ی ماوه ته وه؟
هیوادارم وا بېټ، چونکه من هیچ کاتیک ناتوانم نه و له بیر و هو شم
دهر بکه م. نه گهر ئازیزترین که سیش له ژیا نندا بېټ و پر به دل یه کترتان
خوځ بویت، هه رگیز ناتوانیټ له ناو دلته جیگه ی دایکت بگریته وه.

كەس ناتوانىت وەك ئەو، شەو و پۇڭزى ژيانى بۇ تۆ تەرخان بىكات؛
 كەس ناتوانىت كاتىك نەخۇشە، خۇي وا دەربىخات كە ھىچ كېشەيەكى
 نىيە تەنيا لەبەر ئەوەي تۆ دلتەنگ و نارەحەت نەبىت. ئەو كەسەي ئەو
 ھەموو قوربانىيە دەدات تەنيا دايكى مەن، گيانم فېداي بىت.

ئاخر دايە گيان، مەن چۆن بىتوانم پاداشتى ئەو ھەموو چاكەيەت
 بەدەمەو؟ زۆر بى كەسم بى تۆ؛ ئامادەم بۇ دىدارىكى تۆ دەستبەردارى
 ھەموو شىكى ژيانم بى لە ناو جەنجالى بىركردنەوەكانم لە دايكم
 ھاتمە دەرەوہ و چووم بۇ گەپان بەدوای مروڧىكد؛ ئاخۇ چ گوناھىكم
 كردووە كە ئاوا تامەزرۆى بىنىنى مروڧىك بى؟! ئاخىر بۇچى كەسىك
 نايە تە سەر پىگەم و پىم بلىت چىت پىويستە؟ مەن تامەزرۆى
 گرنگىپىدانى كەسىكم، تەنانەت ئەگەر نەشىناسم.

تائىستە نەمدەزانى نەبوونى كەسىك كە قسەي بۇ بىكەيت و گرنگىت
 پى بدات، بەم شىوہيە مروڧ سەرگەردان دەكات. مەن بەدەم پىگاوە
 دەرپۇشىتم و بىرم دەكردەوہ... دەموت: مەن بەتەما بووم ئاواتەكانى
 دايكم بھىنمە دى، بىمە كەسىكى سەرکەوتوو و يارمەتى خۇم و
 خوشكەكەم بەدەم بۇ دابىنكردنى بژىوى ژيانمان. ھەرۈھادەبوايە لە
 پشتى خوشكەكەم بىم؛ نەك تەنھا وەك برايەك، بەلكو وەك دايك، باوك،
 ھاورى و لايەنگرىك. كاتىك خەونىكى ھەبىت، دەبىت مەن پشتىوانى

بکەم و یارمەتیدەری بىم و بە ئامۆژگارىیە بە نرخەکانى دایکەم هانى
بدەم.

بەلام سەیری پۆژگار بکەن، ئەوەندە سەیرە کە تەنها لە شەو و پۆژیکدا
گۆرانکارییەکی تەواو بەسەر ژيانندا دێت.

من ئیستا بى ئاگام لە خوشکە کەم؛ ئاخۆ خەمى لەو گەورە تر هەیه
دواى لە دەستدانى دایکەم؟ بەلام چ جۆرە دایکێک؟ دایکێک کە ببوو
باوک، هاوڕێ، مامۆستا، پشت و پەنا، و تەواوى هۆى خۆشى ژيانم
خوشکە کەم لى ون بێت، بەلام لە راستیدا ئەو لە من بووم کە ون
ببووم؛ نەک تەنیا لە خوشکە کەم، بەلکو لە تەواوى دنیا و خەونەکانم.
ئەو هەموو خەون و خەیاڵانەى دامناوو بۆ ئەوێ بێمە کە سێکی
سەرکەوتوو و خەونەکانى دایکەم بەدى بھێنم کاتیک لە ژياندا بوو، هەر
وەک خەیاڵیک لە جینگەى خۆياندا مانەو و نەمتوانى هەولیان بۆ بدەم.
خودایە، ئەمە چ جۆرە ژيانیکە؟

بەردەوام بووم لە پۆیشتن و بێرکردنەو لە و شتانه. کاتیک سەیرم کرد،
بینیم بوو تە شەو؛ دووبارە زۆر ترسناک بوو وە. ئەمجارە دلتەنگی
بە تەواوى بالى بەسەر دى و دەروون و جەستەمدا کێشابوو. هیوام
لە دەست دابوو کە بتوانم ژيانم بگۆرم و دانم بەو دانا کە شەر لە گەل

قەدەر ناكړيټ؛ له وانه يه خوداي گه وره ئاواي له قەدەري ئيمەدا
 نووسيبيټ. به لّام له هه مان كاتدا دەشم وت: قەدەر به هه ولدان
 ده گورپيټ. ته نيا نه مده زاني له ژيانكي وه ستاو و بيچوله دا، ده بيت چ
 جوړه هه وليك بدهم؟ ئەمەش وهك پرسياړيكي نوئ بۆم دروست بوو؛
 دووباره ژماره ي پرسياړه بيوه لامه كانم زيادي كرد. له كاتيكد له وپه پي
 بيهيواييدا بووم، هه ولّم دەدا په نا ببه مه بهر ئەو قسه يه ي دايكم كه
 ده يگوت: ”مروّف ده بيت له كاته سه خته كانيشدا به هيژ بيت، ئەمە يه
 پيى ده وترپيټ كه سى به هيژ“.

به م شيوه يه ده مويست هاني خوّم بدهم تا هيوام بۆ بگه رپيټه وه.
 كه ميك بيركردنه وهم فراوانتر بوو، به لّام هيشتا زور دلته نگ بووم؛ له
 راستيدا دواي كوچي دايكم، من بۆ چركه يه كيش هه ستم به دلخوشي
 نه كردوه. بۆيه رپيگه ي ماّم گرته بهر و گه رامه وه؛ ئەمپروّش وهك
 روژه كاني تر هيچ كه سيكم نه بيني، ته نانه ت نه ئو توّم يليك و نه
 چوله كه يه كيش!

له ماله وه له سه ر ته خته كه م پالكه وتم؛ سه رم زور ده هيشا و ژاني ده كرد،
 ئەمەش به هوئ زوري بيركردنه وه كانمه وه بوو، بۆيه نه ده متواني
 پشوو بدهم و نه ده متواني شتيك بخوّم. به لّام نازانم چوّن، دواجار
 خه وم ليكه وت. بۆ به يانيه كه ي له خه و راچله كيم؛ نه مده زاني بۆچي

ئاوا بە پەلە ھەلسام، بەلام لەبەر خۆمەو ھەموت: “بەلین بێت
ئامۆژگاریبەکانی دایکم جێبەجێ بکەم، تەنانەت ئەگەر کەسیش
نەدۆزمەو”، بەلام چۆن؟ ئەو ھەم نەدەزانی! راستەوخۆ بۆ گەپان چوو ھە
دەرەو ھە.

دوای گەپانیکی زۆر، ھەر ھەک پۆژەکانی تر بێھێوا مامەو ھە؛ چونکە
ئێوارە داھاتبوو و ھێشتا ھیچ کەسێکم نەدەبینی. من کۆلان بە کۆلان
و کونج بە کونجی ئەم شارەم بێدەزانی، ئەو ھەندە تێیدا گەپابوو.
ویستم بگەرپمەو ھەمالەو ھە و چیتەر خۆم ماندوو نەکەم. پێگە مالم
گرتەبەر و کاتیکی دەرپۆشتم، سەرم شۆر کردبوو ھەو و تەماشای
زەویبەکەم دەکرد...

لەناکاو سەرم بڵند کرد و چیم بینی! ئای خودایە، من ناتوانم ئەو
ساتەو ھەسف بکەم! بینیم کچیک بەرەو پووم دێت؛ ئەویش پێگە
خۆی گرتبوو بەر و نوقمی ناو خەیاڵ ببوو. من راستەوخۆ بەرەو لای
پامکرد و بێ ھیچ قسەو باسیکی و ناسینیکی پێشوەختە، پێم وت: “من
ھەندیک قسەم ھەبە و پێویستە بۆ کەسیکی باس بکەم.” ئەویش
وتی: “فەرموو.” بەدەم پێگاوە دەستم کرد بە گێرانی ھەو چیرۆکی خۆم
لەسەرەتاو ھە؛ ھەستم دەکرد کەم کەم ناخمانسوودەتر دەبێت، چونکە
زۆر قسەم لە دڵمدا ھەلگرتبوو. بەلام لە ھەمان کاتدا دڵم زۆر بە خێرای

لَیْی دَهدا، چونکە من بە تەواوەتی هیوام لە دەست دابوو و باوەرم

نە دەکرد مەروڤێکی تر لەم دنیایە وەستاوەدا بێنمەو!

ئەویش گۆڤگرێکی زۆر باش بوو؛ هەموو شتێکم بۆ گێڕایەو.

ئەو زۆر دڵپەر بوو، فرمێسک لە چاوانی دەهاته خوارەو و لە گریان

نە دەوێست. منیش ئەو کاتە خۆزگەم دەخواست کە بۆم باس نەکردایە؛

پرسیارم لێ کرد ئایا ئەو باشە؟ لە وەلامدا پێی وەتم کە ئەویش ئێستا

لە ژیا ئێکدا یە کە کەسی لێ نییە و من تەنیا کەسم لەم خاکەدا کە

بێنیویەتی. منیش پێم وت: “نیگەرەن مەبە، ژیا ئێستە هەر

وەک ئەوێهە کە بۆم باسکردی.” بەلام ئەو لە وەلامدا وتی: “ئەو کەس

نەهاتوو بەوێت ئازارت پێ بگەیەنێت وەک ئەوێهە لە منیان کرد؟”

لە مەبەستی تێنەگەیشتم؛ لە وەلامدا بۆی باسکردم کە ویستوو یانە

ئازاری پێ بگەیەنن لەو خاکە ئێستە لەسەری دەژین، لە ناو یەکیک

لە خانووێکاندا. بەلام نەیدەزانی ئەوێهە ویستوو یەتی ئازاری بدات

مەروڤ بوو یان خۆد گێنەلە بەر! راستە و خۆ هەڵاتبوو. پێم گوت: “ئایا تۆ

دەنێای؟” وتی: “بەلێ، بەلام نەمدەزانی ئەوێهە چییە.” وەتم: “نیگەرەن

مەبە، من لێرەم و ناهێلم هیچ کەس و شتێک ئازارت پێ بگەیەنێت.”

بەلام لە ناو ناخی خۆمدا زۆر دەترسام و دەموت: “ئەوێهە چی

بێت؟ ئایا لێرە مەروڤێکی تری لێیە و دەبێت ئازارمان بدات؟ یان خۆد

گیانەوهریکی کیوییه؟! نازانم ئەمە چ جورە ژیانیکە.

پیم وت: ”با پیکەوہ برۆین بۆ مالهەکی من،“ چونکە ئەو شوینەیی ئەو
لیی بوو زۆر ترسناک دیار بوو. پیکەوہ گەراپینەوہ بۆ مالهەوہ؛ لە پێگادا
زۆر قسەمان بۆ یەکتەر کرد و کەمیک زیاتر یەکتەرمان ناسی. زۆر دلخۆش
بووم کە کەسێکم دۆزیوہ تەوہ قسەیی بۆ بکەم و ئەویش وەک من بێت
و هەمان هەستمان هەبێت؛ بۆیە دەموست هەموو کات لەگەڵیدا بم و
نەهێلیم هەست بە تەنیاپی بکات، پێک وەک دایکم کە هەمیشە لەگەڵم
بوو و نەیدەهێشت خەمبار بم.

کاتیک گەیشتیئەوہ مالهەوہ، کەمیک نانمان خوارد و پشوومان دا و
خەوتین. بۆ بەیانی، کاتیک بەئاگا هاتین، زانیان کە ئەمپڕۆش هەر
وەک دوینیئەوہ و هیچ گۆرانکارییەکی پڕووی نەداوہ؛ بەلام من ئەمپڕۆ زۆر
دلخۆش بووم، چونکە تەنیا نەبووم و کەسێکم لەگەڵ بوو کە ئەویش
بە هەمان شیوەی من، بۆ لە دەستدانی ئازیزانی دلتهنگ بوو. زۆر
شتمان دەربارەیی یەکتەر زانی بە دەم پێگاوە دەپڕۆشتین و پێی و تەم کە
شوینە کەم نیشان دەدات لەو کاتەدا منی بردە بەردەم کۆلانیکی زیادە
بینیم لێی نوسرابوو ”کۆلانی شەهیدان“ پێی و تەم کە لێرە ویستووایانە
ئازاری بدەن بەلام من ئەو کۆلانی ئەم لا نامۆ نەبوو چونکە پێش ماوہیەکی
من پێیدا هاتبووم. و ئەو پێی و تەم کە لە ناویان بەرم، منیش پیم

گوت ناتوانین ئاوا بى ھىچ شتىك له ناويان بهرين. ئەو بە منى وت:
”ترسنۆك؛“ بەلام كەسى لى نەبوو. پيىم وت: “من بە تۆم گوت ئەو
تەنيا خەويىكە تۆ بينيو تە”، بەلام ئىنكارىت كرد.

”سەيركە، ھىچ كەسىك لىرە نىيە.“ وتى: نا، سويند دەخۆم ئەوان
پاستى بوون، من خەونم نەدەبينى... ئەو قسەكەى تەواو نەكردبوو،
لەناكاو يەكيك له پشتهوہە منى گرت و پيى گوتم: “وانزانى خەونە؟ با
ئەو خەونە بە تۆش نیشان بدەين.” كچەكە زۆر ترسا و ھاوارى كرد و
هەلات.

من زۆر ترسام، لەو كاتەدا ھىچ قسەيەكم بۆ نەدەكرا، تەنيا فرميسك
له چاوانمدا بوو. پيى وتم كه من دەمرم، چەقۆيەكى لەسەر ملم
دانا. ھەستم دەكرد جيھانەكە بەسەرمدا دەسووپتەوہە. پيى وتم كه
دەمەويىت چى بليىم بۆ كوۆتا جار؟ من كەميىك دلخۆش بووم و وتم:
”دەرۆم بۆ لای دايكم و باوكم و پييان شاد دەبمەوہە.“ بە منى وت: “تۆ
شيتى! من پيىت دەليىم تۆ دەمرى، بۆ كوۆتاجار گەر قسەيەكت ھەيە
بيكە.” وتم: “نەخپىر،” چونكە پرزگار بوونم مەحال بوو. لە ھەمان كاتدا
خوشكەكەم بىر ھاتەوہە، فرميسك له چاوانم نەدەوہەستا و دەموت كه
ھەوالپكى وا ببىستىت، چۆن ويران دەبيىت!

دواتر، دهنگی خوشکه که مم گوئ لئ بوو. ئه و دهنگه وهک پرووناکییه ک
له نیوان تاریکییه کاندا بوو و هیژیکی نویی دایه دلم که خوّم کو
بکه مه وه و پښگای پژگار بوون بدۆزمه وه. دهنگی خوشکه که م به هیژتر
بوو، وهک ئه وهی نزیکنتر ده بیته وه لیم. ئه و درنده یه که میک سه ری
وه رگپړا و له چرکه یه کدا هه ستم کرد دهر فیه تیکم هه یه بو پژگار بوون.
به هیژیکی که خوښم نه مده زانی له کوپوه هاتووه، خوّم له ژیر دهستی
پژگار کرد و دوور که وتمه وه.

دلم به توندی لپی ددها و هه ناسه دانم قورس ببوو، به لام له م کاته دا
ته نها شت که له میښکدا بوو، گه یشتن بوو به خوشکه که م. پاسته وخو
به گریانیکه به کوله وه له خه و هه ستام و زانیم ئه وانه هه مووی خه ونه.
پامکرد به ره و ژووره که ی خوشکم.

کاتیکی چوومه لای، خوشکه که م له وئ بوو و به نامۆیییه وه سهیری
ده کردم. که له دواوهی خوّم پوانی، هیچ که سیک دیار نه بوو، ئه و
درنده یه ش دیار نه مابوو، وهک ئه وهی له تاریکییه کاندا توا بیته وه.
دواتر باوه شیکم له خوشکه که م دا و پرسى: “چی بووه؟” وتم: “بیرم
ده کردی.” وتی: “زۆر سهیر دیاری! خو تۆ خه وتبوویت.” وتم: “واتا من
خه وتبووم؟” وتی: “به لئ.”

پيڻ سەير بوو و باوەرم نەدەکرد، دەموت دووبارە شتێکی تری
 لەدواوەیە. ئەي کچەکە دەبێت چي لی بەسەر هاتبێت تا ئیستنا؟
 خوشکەکەم وتی: ”باسی کي دەکەي؟ کچی چي؟ تۆ شیت بوویت؟“
 منیش لە سەرەتاوە هەموو شتێکم بە قوولی و بە ڕوونی بۆي گێراپەو
 و پيشم گوت کە بپارم داوہ بۆ ئەوہي بيمە کەسيکی سەرکەوتوو و
 دايکم شانازيم پيوہ بکات، بپۆمەوہ بەر خویندن و لای مامۆستايەکی
 بە ئەزموون بخوینم و بپروانامە بەدەست بهيڻم و خزمەتي گەلەکەم
 بکەم و نەوہيەکی نوێ و سەربەرزی پەرورده بکەم.

خوشکەکەم وتی: ”ئەو خەوئەي تۆ ديوتە، تەنھا ترسي دلي خۆت بووہ
 و لیت بووہ بە خەون.“ منیش وتم: ”ترس؟ واتا چۆن؟!“ پيی گوتم:
 ”ترسي سەرپەرشتي، ترسي شکست لە بوون بە سەرپەرشتياريکی باش
 بۆ من.“ ترسي شکست لە ژيان و ترسي هەستانەوہت، ترسي پارزیکردنی
 دايکم و باوکم. ئايا ئەوان شانازيت پيوہ دەکەن؟ لیت پارزي دەبن؟
 منیش پيڻ گوت: ”تۆ زۆر راستي، نازانم ئەم هەموو شتە چۆن کۆنترۆل
 بکەم.“ خوشکەکەم گوتی: ”بەلێنت پي دەدەم کە تۆ دەتواني هەموو
 شتێک بە پوختي بکەيت. لیت تیدەگەم کە تۆ شتانیکی یە کجار زۆرت
 بەسەردا کۆبۆتەوہ، بەلام بەلێنت پي دەدەم منیش یارمەتیدەرت بم.
 هەروەها تۆ کاريکی زۆر باش دەکەيت و دلنيام باشتري مامۆستات

لئ دەرده چيټ و هيوايه كي زۆرم پيټه. هه ميشه له پشتت ده بم و پالپشتيت ده كه م. ”منيش وتم: زۆر سوپاست ده كه م بۆ ئه وهى كه هه ميشه له پشتم بوويت و پالپشتيم ده كه يت. به لئين پيټ منيش به هه مان شيوه بم بۆت و هه ركاتيگ هه ر خه ونيگ يان بيروكه يه كت هه بوو، پيټم بلئ، له پشتت ده بم تاوه كو به دى ده هيئى، بۆ ئه وهى بيبه نه خوشك و برايه كي سه ركه وتوو و داىك و باوكمان شانازيمان پيوه بكه ن.

پاسته، ئه وان زۆر زوو پويشتن و به جييان هيشتين، ئاواتيان نه هاته دى كه ئيمه له لوتكه بيبه ن، به لام ئه و كوچه ي ئه وان، به تايبه تى داىكم، وانه يه كي يه كجار به سوودى فيركردم. ئه گه ر ئيستا ئه و هه بووايه، من بيرم له چوونه وه بۆ به رخوايندن و بيرم له هه سكردن به به رپرسياريټى نه ده كرده وه. به لام ئيستا من خووم وه كو سه رپه رشتياريك ده بينم و ئه وهى له لام گرنگه ژيانى خوشكه كه م و دلئ داىكم و باوكمه، كه ئايا شانازيم پيوه ده كه ن ياخود نا. ئه و پوژهم له گه ل خوشكه كه م به رپيكرد، به بيركردنه وه له وهى كه چوون په ره به ژيانم و ئامانجه كانم بده م.

له پاش ئه و شه وه، ژيانم وهك جار ان نه ما. ئه و خه ونه وهك ئاگادار كرده وه يه ك بوو بۆ من. هه ستم ده كرد ئه و درنده يه كه تووشم بوو و منى ترساند، ترسيك و ئاومپيديه كي دلم بوو؛ ترسى ئه وهى

نه توانم بېمه پښت و په نا بڼ خوشکه کهم، ترسی ئه وهی بر وانا مه
به ده ست نه هیښم، ترسی ئه وهی دایک و باوکم شانازیم پیوه نه که ن.
له و پوژ ه وه، بریارم دا ژیانم پړیک بخه م و هه موو بیرکړ د نه وه کانم و
خه یال له کانم بکه م به پراستی، ته نانه ت نه گهر ماندووش بووم، واز له
ئامانجه کانم نه هیښم و کول نه ده م و دایکم به بیر خوّم بهیښمه وه.

له و پوژ ه، چوومه خویندنگه یه ک و ناوی خوّم تۆمار کرد و بڼ
به یانییه که ی، له قوناغی ۱۰ ی ئاماده یی که وازم هیښابوو، ده ستم پی
ده کړ ده وه. ئه و ساته ی که هه نگاوم بڼ دهره وهی خویندنگه که نا، هه ستم
به دلخوښی ده کرد و هه ستم ده کرد دایکم و باوکم ده مبین و شانازیم
پیوه ده که ن. له پړیگادا زور بیرم لپی ده کړ ده وه و دلخوښ بووم به وهی
که کوچ و یادی دایکم وه ک هیزیک به کار ده هیښم، نه ک وه ک هوکاریک بڼ
شکان. کاتیک گه پامه وه، چاوه پړیم کرد تاوه کو خوشکه که م له قوتا بخانه
هاته وه. کاتیک گه پرایه وه ماله وه، هه موویم بڼ خوشکه که م باسکرد
و ئه ویش زور دلخوښ بوو پیپی. من له مال دهرچووم بڼ کار، تاوه کو
شه و. کاتیک گه پامه وه، زور ماندوو بووم. خوشکه که م خواردنی ئاماده
کړدبوو، پیکه وه خوار دمان و باسی پوژ ه که مان بڼ یه کتری کرد. شه و
دره نگ داهات و پویشتمه وه ژووره که ی خوّم و خه وتم. به یانی زوو
هه ستم، پیش ئه وهی خوشکه که م به ئاگا بییت، خواردنم ئاماده کرد. ئه و

کاته هه ستم ده کرد بووم به باوک، برا، هاوړی. هه ر چوڼیک بیټ، بانگم
کرد و نانمان خوارد و خوځمان ئاماده کرد و بهړی که وتین بۆ قوتابخانه.

دواى ه کاتژمير

له قوتابخانه ته واو بووم و زور ماندوو ببووم. شته کان زور بوم سهير
و نوې بوون، بهلام له هه مان کاتدا دلخوش بووم و خوځم هان ددها.
دهمگوت که دهبيټ زياتر ههول بدهم و بخوینم. بهم شيويه گه پامه وه
ماله وه. زور ماندوو بووم، پشوويه کم وهرگرت و خوشکه کم بانگی
کردم که خواردنی ئاماده کردوو. پیکه وه نانمان خوارد و خوځم ئاماده
کرد و بهړی که وتم بۆ سهر کار. بهم شيويه کاته کانم دابهش کردبوو و
نه مدهه پيشت کاتم له شتی بيسوود به فيرؤ بچيت.

شه و داهات و من گه پامه وه بۆ ماله وه. پشوويه کی بچوو کم وهرگرت
و دهستم کرد به خویندن. پيويستم به يارمه تی هه بوو له هه نديک
شت. پرسيارم له خوشکه کم کرد و يارمه تی دام. دواى خویندنه کم
ته واو بوو. شه وان کاتيک خویندنه ته واو ده بوو، له گهل خوشکه کم

دادەنیشتم و باسی پۆژە که مان بۆ یه کتری ده کرد، به لام خوشکه که م
دلته نگ دیار بوو. پرسیارم لپی کرد، وتی: “هیچ نییه”. به لام من
پیداگرم کرد تاوه کو بۆی باسکردم.

خوشکه که م خویندکاریکی زۆر زیرهک بوو و پپی گوتم که له
تافیکردنه وه یه ک نمره ی که می هیناوه و هیوا ی دابه زیوه. منیش
ئامۆژگاریم کرد و بیرم هینایه وه که ئه و خویندکاریکی زۆر زیرهک و
به هیزه. بیرم هینایه وه که دایکم ده یگوت: “پیش هه ر سه رکه وتنیک،
که وتن هه یه”. به م شیوه یه دلی خویش بوو و ده یگوت: “ئه گه ر دایکمان
و باوکمان لیره بوونایه، زۆر شانازییان پیمان ه وه ده کرد.” ئه م وشانه
وه ک هیزیک ده هاتنه ناو دل و می شک و ده روونمه وه. هه ستم ده کرد له
شوینیکه وه سه یرمان ده کهن و چاوه پوانی ئه و پۆژهن که له لووتکه ی
سه رکه وتن بوه ستین و به مانبین.

پۆژه کانم به و شیوه یه دووباره ده بووه وه. هه ندیک جار ماندوو ده بووم
و بیرم له وه ده کرده وه واز بینم. دووباره ترس ده یگرتمه وه، به لام هه ر
جاریک و به شیوه یه ک هیزم ده دا خۆم. ده مگوت: “ئه گه ر من شکست
به ینم، خوشکه که م پشت به کی به ستیت؟”

جاریکی تر به ئامۆژگارییه کانی دایکم هیزم ده دایه وه به خۆم و قسه

به نرخه كانى ئوم به بىر ده هاته وه؛ به و شيويه پوژده كانم تيدده پهراند.
دواى ئه و به يانييه، هه موو شتيك هه ر وه ك پيشتر بوو... به لام من
هه رگيز هه مان كه س نه بووم. هه ستم ده كرد شتيك له ناوخومدا
گوپاوه، وه ك ئه وهى هيژيكي نه بينراو پشتم بگريت.

له ماوهى ئه م چه ند پوژده زور بىرم ده كرده وه. هه ر جاريك ويئهى
دايكم ده بينى، ئاموزگارييه كانى ئوم ده هاته وه ياد. له و كاته دا
تيگه يشتم كه ئه م خه ونا نه ته نها خه ونيك نه بوون، به لكوو پيگهى
پزگار بوون بوون له ناخوشييه كانى ژيان. كوئنه دان، هه ولدان و
تيكووشان هه موو پوژتيك له ناو ميشكمدا دووباره ده بوونه وه. ئه و
كات هه گه يشتمه ئه و تيگه يشتمه كه من پيوسته به رده وام بم.
خوشكه كه شم وتى: «ئه وهى گرنگه ئه وه نيه كه خه و نه يان راستى...
ئه وهى گرنگه ئه وه يه كه تو چى فير ده بيت.»

بو پوژى دواتر كتبييه كانم له سه ر ميژه كه دانا. كه ميك ترسم هه بوو،
چونكه دواى ئه و هه موو پرووداوانه گه رانه وه بو خوئيندن ئاسان نه بوو؛
به لام هه ر كاتي ك دلم لاواز ده بوو، قسه كانى دايكم بىر ده هاته وه كه
ده يگوت: «سه ركه وتن به پيگهى ئاساندا نايه ت.» من فيرى به هيژبوون
بووم له و پوژه سه ختانه دا، نه ك ته نها بو خوم، به لكو بو ئه و كچوله يه
كه چاوه كانى پر له هيو بوون.

بپرېارم دا نهك تهنها بړوانامه به دهست بهيښم، بهلكو بېمه كه سيك
كه خهلك و نهوهی داهاتوو پشتم پي بېهستن و منيش وانهی
ژيانپان پي بليمهوه؛ چونكه دايكم فيري كړدبووم كه مروځ تهنها به
بړوانامه سهركه وتوو نابيت، بهلكوو به دليكي پاك و ئيرادهيه كي بهرز
سهركه وتوو دهبيت. لهو كاته دا تيگه يشتم ئه و خهونه ترس نه بوو،
بهلكوو دهستپيكي گورانيكي راسته قينه بوو.

بهلام ههر كاتيک به تهنيا به قوولي بيرم له ژيانم ده كردهوه، وزه
بېر كړدنه ودم نه ريڼي ده بوو و ههسته كانم ئالوز ده بوون. لهو شه وهدا
حه زم كړد بړومه دهره وه بوه واگوړكييه ك؛ له مال پړويشتمه دهره وه،
پياده دم ده كړد له نيو كوچه و كولانه كاندا. به بي بېر كړدنه وه، تهنها سه يري
جواني خانووه كان و باخچه دلرفينه كانم ده كړد و ههستيكي خوځي
پي ده به خشيم. بهلام له ناكاو، له نيو يه كيك له كولانه كاندا سيبري
كه سيكم بيني له نيو پرووناكييه كي نه رمد و هستاوو. به ههنگاوي
هيواش هيواش لي نزيك بووم هوه، له دواوه پړويشتمه لاي؛ گويم لي
بوو به دهنكيكي گهرم و ئارام له پيش خوځيه وه ده يگوت: “بوچي ئه و
ژيانه من تييدا ده ژيم ناچار ييه؟ بهلكوو به حهزي دلي خوم نييه!”
و زور شتي تري وت، بهلام ئه وهی كاريگه ربي له سهر من هه بوو ئه وه

بوو که وتی: “بۆچی ئه‌وه‌نده به‌دوای وه‌لامدا ده‌گه‌رپیم، له‌ کاتی‌کدا
له‌م زه‌ویییه‌ گه‌وره‌یه‌دا که‌سی‌ک نییه‌ بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی پرسیاره‌کانم و
چاره‌سه‌رکردنی کێشه‌کانم؟!”

بۆ ساتیک وه‌ستام. هه‌ستم کرد ئه‌م ده‌نگه‌ ئه‌و ده‌نگه‌یه‌ که‌ له‌
پا‌بردووی خۆمدا ده‌یدۆزمه‌وه‌. هه‌ستم پێ کرد له‌ دڵ و ده‌روونیدا
خه‌م و په‌ژاره‌یه‌کی زۆر هه‌یه‌ که‌ که‌س نازانیت چیه‌ جگه‌ له‌ خۆی،
که‌ ناتوانیت بۆ هه‌یچ که‌سی‌ک ده‌ری‌بهرپیت، چونکه‌ هه‌شتا ئه‌و که‌سه‌ی
نه‌دۆزیوه‌ ته‌وه‌. من زۆر باش لێی تێده‌گه‌یشتم و ئه‌و نه‌یده‌زانی ئه‌وه‌ی
به‌ دوایدا ده‌گه‌رپیت له‌ دواوه‌یه‌تی. منیش ده‌مو‌یست به‌ دڵ و به‌ گیان
هاوکاری بکه‌م و ئامۆژگاری بکه‌م، به‌لام نه‌مده‌زانی چۆن بۆی پوون
بکه‌مه‌وه‌ و قسه‌ی له‌گه‌ڵ بکه‌م که‌ من له‌ ئه‌و تێده‌گه‌م و هه‌ست به‌
ئازاری ناخی ده‌که‌م. به‌ ده‌نگێکی بویرانه‌ و پڕ له‌ متمان‌ه‌وه‌ وتم: “تۆ
بۆچی ئه‌وه‌نده به‌دوای وه‌لامدا ده‌گه‌رپیت؟” بیرکردنه‌وه‌ به‌ وزه‌یه‌کی
ئه‌رێنییه‌وه‌ و په‌ره‌پێدان به‌و ژيان‌ه‌ی که‌ ئیستا تێیدا‌یت با‌شتر نییه‌؟”

پیاوه‌که‌ به‌ ئارامی سه‌یری کردم و وتی: “که‌سی‌ک که‌ به‌ ته‌واوی شته
گرنگه‌کانی ژيان‌ی له‌ ده‌ست دا‌بی‌ت و پێگه‌ی ژيان‌ی لێ ون بی‌ت و هه‌بوا‌ی
له‌ ده‌ست دا‌بی‌ت، ده‌توانیت به‌ ئه‌رێنی بیر بکه‌ته‌وه‌؟”

منیش وتم: “قسه کانت زۆر کاریگەر و راستن، به لّام به لّی؛ ئەگەر تۆ به و شیۆدیه بیر بکه یته وه و بلییت من هیوام له دهست داوه، ئەوا ناتوانیت.” پیم گوت دایکم فیڤی کردبووم که ده بیّت مرۆف له کاته سه خته کاندایا به هیز بیّت. به لّام ئەو پپی گوتم: “تۆ له من تیناگهیت.” منیش پیم گوت: “که من گویم لیت بوو کاتیک له پیش خۆته وه قسه ت ده کرد؛ ده زانم له نپۆ ئەو پرسیاره بیۆه لّامانه دا نقووم بوویت و که س نادۆزیته وه بۆ ئەوهی له خه یاله کانی ژیان دهرت بهینیت.”

ئەو حه په سابوو به دیارمه وه، له ناکاو قۆلمی گرت وه ک ئەوهی فریشته یه ک پووناکی بۆ ژیا نی بردیّت و وتی: “تۆ ئەوهیت که من به داویدا ده گه پیم! خوای گه وره منی زۆر خۆشویستوه که تۆی هینا وه ته سه رپگه م. من دهمه ویت تۆش به هه مان شیۆه ی دایک یارمه تیم بدهیت و له م بارودۆخه رزگارم بکهیت.”

منیش وتم: “به دلنیا بییه وه؛ ته نانه ت دایکم ئەوه شی فیڤ کردووم که هاوکاری که سانی ده وره به رمان بکه ین، ئەگەر ته نها به قسه یه کیش بیّت.”

ئەویش دهیوت: “تۆ په روه رده یه کی زۆر باش کراویت.” کاتیک ئەوهی وت، دلم زۆر کرایه وه؛ ده مزانی له کۆتاییدا دایکم شانازیم پپوه ده کات

و ھەول و ماندوو بوون و پەرورده جوانه که ی به ھەدەر نە پۆشتووہ.
منیش بە ئەوم وت: ”ئەو ھەمووی لە پێگە ی دایکە و ھە. “ وتی:
”خودای گەورە دایکت سەر بەرز بکات. “ منیش سوپاسم کرد.

دواتر پێم وت: ” ھەرچی بکە لە لا پرسیارە لێم بپرسە، و ھەلەم ھەمووی
دەدەمەوہ، بەلام سەرە تا با من ئامۆژگارییەکانی خۆم بگەینەم. “ پێم
وت لەم ژیانە بەردەوامی ئێمەدا، ھەموو پۆژەکان و ھەک یەک نین،
بەلکوو پەرە ھەور و پۆژ و تاریکی و پووناکی. ئەویش زۆر جوان
گوێپارێھە ئی قسەکانم بوو، ھەستم پێ دەکرد کە لێم تێدەگات. دەیوت:
”من بەرەبەرە و ھەلەم پرسیارەکانم و ھەردەگرم و ھەموویم بۆ پوون
دەبێتەوہ. “

وتم: ”تۆ نابیت لەبەر ئەو ھەوای کە لە ژیاندا پۆژێک بەباشی نە پۆشتووہ،
ھەموو پۆژەکانی تر پێشتگوێ بخەیت کە تێیدا دلت خۆش بوو و
پێکە نیویت. لیت تێدەگەم، راستە، بەلام ئەو ھەوای نەپۆشتووہ کە تا ئەم ڕادە
خۆتی بۆ خەمبار بکەیت. دلنیام تۆ و ھەر کەسێکی تریش زۆر لەو
بەھێزترین کە بیری لێ دەکەنەوہ و ھێچ کاتێکی ناییت بێ ھیوا بیت
لە ژیان، چونکە ھەموو کاتێک پێگە ی چارەسەرکردن ھەبە، بەلام ئەو ھەوای
لەسەر تۆ پێویستە بیکەیت ئەو ھەوای کە بەدوای پێگە یە کەدا بگەڕیت و
بیدۆزیتەوہ. “

دواتر زور سوپاسی کردم بۆ ئەو قسانەى که پيڤم گوت، وتى: “زور
هيوات پي به خشيمه وه و به لپن بيت منيش به دواى پيگه يه کدا بگه پيڤم
بۆ چاره سه رکردنى کيشه که م. “دواتریش کات درهنگ بوو، وتم ده بيت
بگه پيڤمه وه ماله وه، ماله او اييمان له يه کترى کرد.

ئه و شه وه م به ته و او ي به جيا وازى به پي کرد. که وتبوومه ناو
خه يالپکه وه که دايک و باوکم هيشتا له ژياندا مابوون. له و خه ياله دا
هه ستم ده کرد کات گه پايپته وه و هه موو شتيک وه ک جارانى لى
هاتبيپته وه؛ دايکم پيى ده وتم: “کوره که م، له ژياندا هه ميشه هه ول
بده و مه وه سته. ئە گهر شتيک قورس بوو، متمانه ت به خو ت هه بيت
و به رده وام به. زانست و خو پندن زور گرنگن، بويه هه ول بده باش
بخو پني ت و فيرى شتى نوئ ببیت. هه ميشه پيڤى خه لک بگره و
کاره باشه کان ئە نجام بده، چونکه ئە مه ده بيته هوى سه رکه وتنت له
داها توودا. من هه ميشه پشتگيريت ده که م و باوه پم پيپته؛ هه رگيز واز له
خه و نه کانت مه هيپنه و کول مه ده.”

ئه م قسانەى دايکم هيڤى زورى دا به دلم و باوه پم به خو م زياد کرد،
بويه بپيارم دا زياتر بخو پني م و به رده وام بم له هه ولدان، تا خه و نه کانت
بکه م به راستى. باوکيشم پيى ده گوتم: “ئه گهر هه ول بده يت و باش
بخو پني ت، ده توانيت خه و نه که ت بگو پريت بۆ راستى.” ئە م وشانه

دلگەرمىيەكى زۆريان پى دەدام و ھىزيان دەدامى كە زياتر بخويىم
و ھەول بەدم. لە پيش خۆمەو دەمگوت باوكم ھەميشە پشتگيريم
دەكات و دەلييت كە من دەتوانم بە خەونەكانم بگەم؛ ئەمە وای كرد زياتر
باوھەرم بە خۆم ھەبييت و لە ھەولدان بەردەوام بم.

ئەو دەيگوت: “ئەگەر ھەول بەدەيت و باش بخويىت، دەتوانيت
خەونەكەت بگۆپيت بۆ راستيەك كە لە ژيانندا پىي بحەسيينەوھ.”
ئەم ئامۆزگارييانە زۆر دليان گرتم و بە تامەزرۆيەو دەمويست
بگەم بە خەونەكانم، كە بريتي بوون لە: بەدەستھينانى پروانامە،
سەر بەرزكردنى خانەوادەكەم و شانازيپيكردنى دايك و باوكم.

دواتر كە ھەر لەناو خەيالە دلپفينەكانمدا مابووم، گوپيستي دەنگى
دايكم بووم كە لە چيشتخانەكەدا بوو؛ بۆنى چا و خواردنە خۆشەكانى
دەستى، ھەموو مالەكەى پر كردبوو. بە پيىكەنينەو بانگى دەكردم و
دەيوت: “كۆرەكەم، وەرە چايى بخۆرەوھ لەگەلمان.” منيش بە دليكى
زۆر خۆشەوھ دەچوومە لای دايك و باوكم، وەك بليي ژيانم تازە
دەستى پىي كردبييت. باوكيشم لە نزىكەوھ دانيشتبوو و بە شانازيەوھ
سەيرى دەكردم. بەلام لەناكاو لەو خەيالانەدا ھاتمە دەرەوھ و زانيم كە
ئەم ھەموو خۆشيبە تەنھا خەون و خەيال بووھ. لەو ساتانەدا بيرم
دەكردەوھ گەر ئەوان ھيشتا لەگەلم بانايە، ژيانم چەندە بە نرخ و جياواز

ده‌بوو.

دواتر تیځه‌یشتم که ژیان به پاستییه کی سه‌خت و تال به‌رده‌وام
ده‌بیټ و مروځ ده‌بیټ فیږ بیټ چوڼ به‌رگی ده‌گریټ. هه‌ستم کرد
که ئه‌گه‌ر بیټو من به‌رده‌وام بم له‌خه‌مخواردن و دلته‌نگی، نه‌ک ته‌نها
خوځم ده‌شکینم، به‌لکوو خه‌ونه‌کانی دایکیشم له‌گه‌ل خوځمدا ده‌شکینم.
ئو هه‌میشه ده‌یوت که مروځ پیویسته به‌هیز بیټ، ته‌نانه‌ت له‌کاته
سه‌خته‌کانیشدا.

له‌وکاته‌دا بریاریکی گه‌وره‌م له‌دل‌مدا دا؛ بریارم دا که ژیانم به‌و شیوه‌یه
به‌ره‌و پیش ببه‌م که دایکم ئاواتی بو ده‌خواست. له‌و شه‌وه‌دا ئه‌و
برپاره له‌دل‌مدا جیگیر بوو، هه‌ستم کرد باری قورس له‌سه‌ر‌شانه‌کانم
که‌م ده‌بووه‌وه. بو‌یه‌که‌م جار دواي ماوه‌یه‌کی زوړ، دل‌م به‌هیواشی
به‌ره‌و ئارام‌بوون ده‌چوو. هه‌رچه‌نده دایک و باوکم له‌گه‌لم نه‌ما‌بوون
و ده‌بوايه ئه‌و پاستییه‌قبوول بکه‌م، به‌لام هه‌ندی‌ک جار به‌خه‌یا‌ل‌کردن
ده‌مه‌پ‌نانه‌لای خوځم و ئاموژ‌گارییه‌کانیانم به‌یاد خوځم ده‌ه‌پ‌نایه‌وه. وشه
و ئاموژ‌گارییه‌کانیان ه‌پ‌شتا له‌ناو دل‌مدا ده‌ژیان.

بیرم له‌وه‌ده‌کرده‌وه ئه‌گه‌ر ئه‌وانیش له‌گه‌لم نه‌بن، ئه‌وه‌نابیټه‌هوی
ئه‌وه‌ی من واز له‌پ‌ځی‌که‌ی ژیانم به‌پ‌نم و کلیلی سه‌رکه‌وتنم ون بکه‌م؛

به پيچه وانه وه، پيويست بوو ئه و پيگه يه بگرم كه ئه وان هه ميشه
 ئاره زوويان بوو من بيگرمه بهر. وهك: پيگه ي زانست، پيگه ي هه ولدان
 و پيگه ي به هيژبوون. فيريان كردبووم هه ر كه سيك ئه م پيگيانه
 بگريته بهر، كليلى سه ركه وتن به ده ست ده هيئيئيت؛ به لام ده بيت پيگه
 سه خته كانيش بپرئيت، نه ك ته نها پيگه ئاسانه كان، و هه ر كا تي ك
 روو به رووي سه ختييه ك بيئته وه له هه ولدان نه وه ستيئيت.

له و پوژه وه ژيانم زور جياواز بوو، و به شيويه يه كي ديكه ده ستي پي
 كرد. هه موو به يانييه ك كه له خه و هه لده ستام، يه كه م شت كه ده هاته
 بيرم ئه و وشانه ي دايكم بوو: ”كوپه كه م، هه رگيز واز مه هيئنه.“ ئه م
 وشانه بوون به هيژي پوژانه م. كا تي ك خوئندن قورس ده بوو، كا تي ك
 هه ستم ده كرد توانام كه م بووه ته وه، يان كا تي ك دلته نگ ده بووم له
 دووري دايك و باوكم، ته نها چاوه كانم ده نووقاند و ويئنه ي ئه وانم
 ده هيئنايه ناو خه يالم؛ ئه و كا ته هه ستم ده كرد هيشتا له پشتما
 وه ستاون و ده ليئ: ”به رده وام به.“

هه روه ها خوشكه كه شم زور له گه لم بوو. هه ردووكمان باش ده مانزاني
 كه دايكم هه ميشه ئاواتي ئه وه بوو كه ئيمه پيكه وه بژين و
 پشتگيري يه كتر بكه ين، بويه هه ر جاريك كه يه كيكمان ماندوو ده بوو،
 ئه وي ترمان هاني ددها به ره و پيش بروات. كا ت به هيواشي تيده پهي،

به لّام من هه ستم ده کرد هه ر پوژیک هه نگاویک نزیکتر ده بمه وه له
خه ونه ی سالانیکه له دلمدا هه لمگرتوو؛ به ده ستهینانی پروانامه و
سه ربه رزکردنی ناوی خانه واده که م.

زۆرجار له شه واندا، کاتیک هه موو شتییک ئارام ده بوو، له خوّم ده پرسی:
”ایا دایک و باوکم ئیستا له کوین؟“ به لّام له هه مان کاتدا وه لّامیک له
دلمه وه ده هات: ”ئه وان له وین که هه میشه لی بوون... له ناو دلمدا.“
ئه م بیرکردنه وه یه هیزی زۆری پی ده دام؛ چونکه تیگه یشتم که مروّف
ته نها به جه سته له گه لّت نابیت، به لّکو هه ندیک که س به یاده وه ری و
وشه کانیا، کاریگه ربیا، هه میشه له سه رمان ده میڤیتته وه. بپارم دا
که پوژیک، کاتیک پروانامه که م به ده ستهینا، له ده ستمدا بیگرم و سه رم
به رز بکه م و له دلمه وه بلیم: ”دایکه، باوکه... من هه رگیز وازم نه هیئا.“

وه به هوّی ئیوه وه هه رگیز کوّل نه دا. راسته ماندوو بووم و زۆریش
هیلاک بووم، به لّام خه یالکردنی هه بوونی ئیوه وای کرد هه ست بکه م
هپشتا له لای من و ئه مه ش به هیزی کردم. زۆر جار سارد ده بوومه وه
و هیچ هیوا یه که نه ده ما، به لّام ئاموژگارییه کان و وشه به نرخه کانی
ئیه وایان کرد که دووباره هیز بده مه وه بهر خوّم و هه ستمه وه سه ر
قاچه کانم؛ تا ژیا نی خوّم و خوشکه که شم باشت و سه رکه و تووتر بکه م.

له و پوژوهه برپارم دا نه مجاره هيچ بهر به ستيك له سهر پيگا كه م
 دروست نه كه م، به بويړييه وه كار بكه م و هه ول بده م خه ونه كانم به دي
 بهيڼم؛ نه ك ته نها له پيناو دايكم، به لكوو له پيناو خو م و خوشكه كه شم.
 دايكم پي و تبووم: “نه گهر بو سه دان جاريش كه وتيت، ده بيت
 هه ستيته وه و دوو باره هه ول بده يته وه، چونكه داهاتوويه كي گه ش
 چاوه پي ت ده كات.”

خوشكه كه شم وتي: “به لپن بيت منيش هه رگيز بي هيواي نه كه م و له
 خوښنه كه م به رده وام بم. هه ول دده م نمره يه كي زور باش به ده ست
 بهيڼم؛ له مندالييه وه ثاره زووم ده كرد بيم به دكتور، دايكي شم زور حه زي
 پي ده كرد. ده مه وي ت خزمه تي نه خو شه كان بكه م و داهاتوويه كي گه ش
 و سه ركه و تووم هه بيت.” منيش بيړوكه كه يم زور به دل بو و دل خوش
 بووم كه خوشكه كه شم له سهر خوليا كاني خو ي و ثاواته كه ي دايكم كار
 ده كات.

به لپنم پي دا هه ميشه له پشتي بوه ستم، وه ك چو ن دايك و باوكم
 نه يانه يشت من بي هيو ا بم و به ئاموژگاري و قسه زيړينه كانيان هانيان
 ده دام. راسته نه بوونيان زور سه خت بوو، به لام ده بوايه ئه و راستييه
 قبول بكه م و بښيم.

له پوژانی دواتردا بریاره کهم تهنه وشه نه بوو، به لکوو به کردار دهستی پئی کرد. کاتییک گه پامه وه بۆ قوتابخانه، دلم پر بوو له ههستیکی جیاواز؛ کهمیک ترس و دله پاوکی، له هه مان کاتدا ههستی برپاوه خۆبوون و هیوایه کی گه وره له دلمدا هه بوو. له دلمدا وتم: “ئه م پێگایه ئه و پێگایه یه که دایکم هه میشه ئاواتی بۆ ده خواست.” هه رچه نده پێگای خویندن هه میشه ئاسان نه بوو، زۆرجار ماندوو ده بووم و هه ستم ده کرد باریکی قورس له سه ر شانمه، به لام هه ر کاتییک که هه ستم ده کرد نه مده توانی به رده وام بم، وشه کانی دایکم ده ها تنه وه بیرم. ئه م وشانه وه ک چرایه کی پووناک بوون له تاریکییه کاند و پێگایان نیشان ده دام. خوشکه که شم هه میشه له ته نیشتمدا بوو و پشتگیری یه کترمان ده کرد.

کات به هیواشی تیده په پی، به لام من هه ستم ده کرد هه ر پوژیک هه نگاو یکی دیکه نزیکتر ده بمه وه له خه ونه کانم؛ ئه و خه ونانه ی سالانیک له دلمدا هه لمگرتبوون: به ده سه ته یانی برپا نامه و سه ره به رزکردنی ناوی خانه واده که م. ده مو یست پوژیک بتوانم بگه مه ئه و ساته ی که پوو له ئاسمان بکه م و بلییم: “دایکه، باوکه ... من به لینه که مم جیبه جی کرد.”

له وشه وانیه کی جیهان کپ ده بوو و ده نگه کان که م ده بوون، له

ژووری خویندنه کهم داده نیشتم. چرایه کی بچووک له سهر میژه کهم ده سووتا و پووناکییه کی نه رمی ده خسته سهر لاپه په کانی کتیبه کهم. ههر لاپه په یه کم که هه لده دایه وه، هه ستم ده کرد هه نگاو یکی بچووکم به ره و به دیه پنانی خه ونه کانم ناوه. هه ندیک جار ماندوو یه تی به نارامی ده هات و ده سستی ده خسته سهر شانم، وهک ئه وهی بلیت: “به سه، بۆ ئه مشه و ئه وه نده به سه.” به لام له ناو ئه و بیده نگیه شدا دهنگی دایکم هه میشه هه بوو؛ نهک ته نها له بیر هه ریبه کاند، به لکوو وهک هیژیکی راسته قینه که له دلما ده ژیا. کاتیک کتیبه کهم ده گرتنه ده ست، هه ستم ده کرد ئه و له نزیکمه، وهک جار ان ده سستی له سهر سهرم داده نا و ده یوت: “خویندن پښگایه کی دریژه، به لام که سیک که به رده وام بیت، هه رگیز به ده سته تالی ناگه پښته وه.”

وشه کانی دایکم ته نها پسته یه ک نه بوون، به لکوو بۆ من و خوشکه کهم ببوون به چرایه کی دره وشاوه که پښگای به ره و پښچوونمانی نیشان ده دا. له قوتا بخانه شدا پوژنه کان یه ک به دوا یه کدا ده هاتن و ده پوښتن؛ ههر تاقیکردنه وه یه ک و ههر وانه یه ک ئه زموون یکی نوئ بوو له ژبانمدا. هه ندیک جار سه رکه وتن زوړ به خپرای یه ده هات، هه ندیک جار یش پښو یست بوو زیاتر هه ول بدهم.

به لام من فیږ ببووم که سه رکه وتن ته نها له به ره مه دا نییه، به لکوو

سەرکەوتن لەو شەونخونیانەدا یە که مڕۆڤ ئەنجامی داوێ؛ لەو
 پۆژە سەختانەدا یە که وامان بێر دەکردهوه هەرگیز تێناپەن، بێ
 ئاگا لەوێ پۆژیک هەموو ئەوانە وەک هەنگاوی سەرکەوتن هەژمار
 دەکریێ. سەرکەوتن لەو هەنگاوانەدا یە که وا لە مڕۆڤ دەکات باوەڕی
 بە خۆی هەبێت و بزانیێت بە هەول و ماندوو بوونەکانی گەشتوووە ته چ
 ئەنجامێک، تەنانەت کاتیێک پێگاکەش قورس دەبێت.

من و خوشکەکەم زۆرجار لەسەر یەک میژ دادەنیشتیێ و ئەرکی
 پۆژانەمان جێبەجێ دەکرد؛ هەر کاتیێک یەکیێمان ماندوو دەبوو، ئەوی
 تر بە پێکەنینێکی سادە یان وشە یەکی کورت و پڕمانا، هیوای پێ
 دەبەخشییەو. ئەو پشتگیرییەکی نێوانمان وامانی لێ دەکرد هەست
 بکەین ئەم پێگایە هەرچەندە درێژ بێت، بەلام هەرگیز بە تەنهایی
 تێناپەڕێت.

سڵەکان وەک لاپەرەکانی کتییێکی درێژ یەک بە دوا یە کدا دەگۆران
 و منیش لەگەڵیاندا دەگۆڕام. ئەو کۆپەری پۆژی یەکەم بە دلێکی پڕ لە
 ترسەو هەرگەرا بوو و قوتابخانە، ئێستا بوو بە کەسێک که دەزانێت
 بپروابەخۆبوون لە کوێ دەست دەکەوێت. زۆرجار خۆم لە خەیاڵدا
 دەبینم لە پۆژیکێ تاییەدا؛ پۆژیک که بپروانامەکەم لە دەستمدا دەگرم و
 ناوی خانەوادەکەم بە شانازییەو دەخویندرێتەو. لەو خەیاڵەدا سەر

بەرزدەكەم بۇ ئاسمان، نەك بە دلتەنگى، بەلكوو بە ھەستىكى گەرەى
سوپاسگوزارىيەو. وەك ئەوہى دايكم ھىشتا گوڭى لى بىت، بە ئارامى
دەلیم: “دايكە... تۆ ھەمىشە دەتزانى كە من دەتوانم. من تەنھا ھەولم
دا باوہرى تۆ راست بکەمەو.”

لەو ساتەدا دەزانم ھەموو ئەو شەوانەى خوڭندووومە و ھەموو ئەو
ماندووۈيە تيىيەى بالى بەسەرمدا گرتبوو، ھەموو ئەو ھەنگاوانەى بە
ئارامى ناومە، بەشېك بوون لە چىرۆكىكى زۆر گەرەتر؛ چىرۆكىك كە
تەنھا سەرکەوتنى من نەبوو، بەلكو پەرەپېدانى ئەو خەوانانە بوو كە
دايكم لە دلما چاندبووى. بېگومان، زۆرجار لە كاتى خوڭندندا كاتېك
ماندووۈيەتى زۆرى بۇ دەھىنام، كەمېك پشووم دەدا و بېرم ئازاد دەكرد،
چونكە خوڭندن بە مېشكىكى زۆر ماندووۈو ھە ئەنجامى باشى نابىت.

شەوېكيان زۆر ماندوو بووم؛ كتېبەكەم داخست و پىشتم بە
كورسىيەكەمەو دا. تەنھا دەنگى سووتانى چرايەكەم دەھات. چاوم
بە ژوورەكەمدا دەگېرا و چاوم كەوتە سەرپەفەيەك كە وېنەى دايكمى
لەسەر بوو؛ ھەستام و وېنەكەم ھېنايە لای خۆم. بۇ ساتېك ھەستام
و سەيرى زەردەخەنە ئارامەكەيىم كرى؛ ھەر لەو ساتەدا ھەرچى
ماندووۈيەتى ھەبوو لە گيانمدا دەرچوو. يادەو ھەرييەكى مندالېم بېر
ھاتەو؛ كاتېك مندال بووم و خەرىكى ئەنجامدانى ئەركى مالمەو بووم،

زۆر لەناكاو وتم: “دایكه، پێم ناکرێت، ئەمە زۆر سەختە!” دایکیشم بە
زەردەخەنەو دەستی لەسەر شانم دانا و وتی: “کلیلی سەرکەوتن لە
پێگەی ئاساندا ون نابێت”

ئەو کاتە منداڵ بووم و تەنھا زەردەخەنەیه کم کرد، دەستم بۆ
قەلەمە کم بردەو و بەردەوام بووم، بەلام دواي ئەو هەموو سالە، لەم
ژووڕە ئارامەدا، وشەکانی لە هەموو کاتیەک بۆم پوونتەن. دایکم تەنھا
باسی تاقیکردنەوی قوتابخانەیی نەدەکرد، ئەو باسی ژيانی دەکرد.
باسی ئەوێ دەکرد ئەگەر مەرۆف ئامانجێکی هەبێت و بۆی تێبکۆشێت،
بەدڵنیاییەو بە دەستبەتالی ناگەرێتەو. پێگای گەشتن بە خەونەکان
سەختە، بەلام مەحالی نییە. ئەگەر بۆ دەیهەمین جاریش سەرنەکەویت،
دڵنیابە لە جاری یازدەهەمدا سەرکەوتوو دەبیت بەلام دەبێت پێگای
هەولدانەکەت بگۆڕی. ئەمە وانەیی ژيانە: کلیلی ژيان سەرکەوتنە، و
کلیلی سەرکەوتنیش هەولدانە. (هەولدان) ئەگەر مەرۆف قولتر لە مانای
ئەم وشەییە پروانێت دەبینێت کە چیرۆکی مەرۆقایەتی لە ژيانکردن لەم
وشەدا شاراوێهە وەک: پێگا سەختەکان، هەولە بەردەوامەکان، و ئەو
هێزەیی کە مەرۆف دەیدات بۆ ئەوێ دەست لە خەونەکانی هەلنەگرێت.

دواي ئەو بە ئارامی وێنەکم گەراندەو شوێنی خۆی و دەستم
کردەو بە خوێندن؛ وەک ئەوێ هیچ ماندوو نەبووبم و تەواوی پۆژەکە

خه و تېيتم. دوو باره له سهر كورسييه كه م دانېشتم و كتيبه كه م كرده وه.

لاپه په كان له بهر چاومدا د دره وشانه وه، وهك ته وهی پروناکی بن بؤ
ژيانم. ته و شه وه تيگه يشتم كه من ته نها بؤ پروانامه ناخوينم، ته نها بؤ
ته وهش ناخوينم كه چيرؤ كه كه م بؤ هاوپي و مامؤ ستا كنم بگيرمه وه؛
من ده خوينم چونكه خه ونيك هه يه كه سالانيك پيشتر له دلما
چيندراوه. خه ونيك كه دايمك يه كه م كه س بوو باوه پي پي كرد.

هر لاپه په يه ك كه هلم ده دا يه وه، هه ستم ده كرد هه نكاويك نزيكتر
ده بهمه وه له و پوژهي كه به سهر به رزييه وه بلېم: “كه يشتم به و خه ونه ي
كه هه رگيز له هه ولداني نه وه ستام.” ناخ بؤ ته و پوژهي كه هه موو رېگا
سه خته كانم ديته وه ياد و له ئاستياندا ته نها زرده خه نه ده كه م.

ئيسنا هه ر پوژييك كه ده ستي پي ده كه م، بؤ خويندن و فيربوونه.
هه ست ده كه م هه ر لاپه په يه كي كتيبه كانم وهك هه وائيكي بچووك و
هه نكاويكه به ره و خه ونه كانم. ته و ياده وه ريبانه هه رچه نده هه نديك
جار له دلما به سوئ بوون، به لام باوه پم پي ده دن كه هيج هه وائيك
به زا يه ناچيت. فيربووم هه ر كه سيك به رده وام بيت، له داها توودا
سهر كه و تنپكي گه و ره ده بينيت، چونكه هه ولدان هه رگيز به ده سته تالي
نا ته يليته وه. فيربووم كه پشگيري و ئاواتي ته وانه ي كه باوه ريان
پيم هه بوو هه رگيز نا بيت له بير بكه م چونكه هه مان ته و پشتگيري و

هه ولدانه يه كه به ره و سه ركه وتنم ده بات و سه ركه وتنه كانم به رده وام
ده كات.

ئه مشه و، له شه ويكي ئارام و بيده نگدا، دلم پره له سوپاسگوزاري بۆ
هه موو ئه و هه ولانهي داومه. دلته نگ نيم، به لكوو هه ستيكي گه وره ي
هيز و توانا له جه سته مدا كو بووه ته وه. ده ليم: “دايكه، باوكه... من
هه موو هه وليكم دا بۆ ئه وه ي خه ونه كانم به يئمه دي و هه رگيز به
ده سته تالي نه گه پيمه وه.” دلنيابن نه خوّم و نه ئيوه ش بي هيو
ناكه م. من و خوشكه كه م، له ناو ناخوشترين و خوشترين قوناغه كانى
ته مه نماندا، له پيناو ئيوه و داها توومان تيده كوشتين.

له يه كيک له و پوژانه دا كه خه ريكي خویندن بووم، بيرم كه وته وه
هه موو شتيك له هه وليكي بچوو كه وه ده ستي پي كرد. هه نديك جار له
ناو دلي خوّمدا ده مگوت: “ئايا ئه مه ده كرپت؟” به لام هه ر كاتيک بيرم
له ئامانجه كانم ده كرده وه، هيزيكي نوي له ناخدا دروست ده بوو من
فيربووم كه هيج هه نگاويك به بي هه ول و پشتگيري نايه ت.

له ماوه ي ئه و پوژانه دا له قوتا بخانه، قوتا بيه كم ناسي و داواي
هاورپيه تي لي كردم، منيش به خو شحالييه وه قبوولم كرد. دواي
تيپه رپووني چه ند مانگيک، هاوريكه م بوو به پالپشتيكي گه وره

بۆم؛ به قسه‌ی باش هانی ده‌دام تا به‌رده‌وام بم. کاتی‌ک خه‌میک یان
ماندوو بوونیک ده‌هاته پیم، یان هه‌ستم ده‌کرد پینگاکه هیشتا دووره،
ته‌نها قسه‌یه‌کی هیوابه‌خشی ئه‌و به‌س بوو بۆ ئه‌وه‌ی هیوام بۆ
بگه‌ریتته‌وه و وه‌ک ساتی یه‌که‌م تامه‌زرۆ ببه‌مه‌وه. ئه‌مه‌ فی‌ری کردم که
مرو‌ف ناتوانیت به‌ ته‌نیا هه‌موو سه‌ختیه‌ک تی‌بیه‌رینیت، به‌لکوو
هاورپیه‌تی و پشتگیری که‌سانی ده‌ورو به‌ر زۆر گرنگه‌.

پۆژیک له‌ پۆژان، کاتی‌ک به‌رده‌وام بووم له‌ هه‌ول و کۆشش بۆ
گه‌یشتن به‌ خه‌ونه‌کانم، هه‌ستم کرد شتی‌کی نو‌ی له‌ ناخمدای چه‌که‌ره‌ی
کردوو؛ پر‌وایه‌کی به‌هیز به‌خۆم. تی‌گه‌یشتم ئه‌گه‌ر مرو‌ف باوه‌ری
به‌ خۆی هه‌بی‌ت و ده‌ستبه‌رداری ئامانجه‌کانی نه‌بی‌ت، ده‌توانیت کاره‌
مه‌حاله‌کان بکات. ئه‌و کاته‌ بیرم ده‌کرده‌وه که‌ هه‌موو ئه‌و ناخۆشی
و دل‌ته‌نگیانه‌ی تیم په‌راندن، فی‌رکارییه‌کی گه‌وره‌ بوون بۆم. ئه‌وان
فی‌ریان کردم که‌ ژیان ته‌نها له‌ خۆشی پیک نه‌هاتوو، به‌لکوو پۆژه‌په‌ش
و سه‌خته‌کانیش به‌شیکن له‌و پینگایه‌ی که‌ ده‌بی‌ت تی‌یدا فی‌ر بین و
به‌هیزتر بین.

له‌ کۆتاییدا پر‌یارم دا هه‌رگیز له‌ هه‌ول‌دان نه‌که‌وم؛ به‌رده‌وام بم له‌
خویندن بۆ گه‌یشتن به‌ خه‌ون و ئامانجه‌کانم چونکه‌ باوه‌رم وایه‌ ئه‌گه‌ر
مرو‌فیک هیوای هه‌بی‌ت و واز نه‌هینیت، ده‌توانیت داها‌توویه‌کی

دره وشاوه بۆ خۆی و دهووبه ریشی بونیاد بنیّت. تیگه یشتم که ژیان
پره له وانه و ئەزموون؛ هەر ئەزموونیک، چاک بیّت یان خراپ، شتیکی
نویمان فیژ ده کات. هەر له بهر ئەمه شه پریارم داوه هه میشه به دلّیکی
به هیژه وه بهردهوام بم.

به تیپه پووونی کات، سالی کۆتایی خویندتم (پۆلی دوازه) نزیک
دهبووه وه. ئەو سالا هه ستیکی جیاوازی هه بوو؛ تیکه له یه ک له هیوا و
نیگه رانی: "ئایا سه رکه وتوو ده بم یان نا؟" قسه ی مامۆستا کان له کاتی
وانه گوتنه وه دا، که زۆر جار باسی تاقیکردنه وه کان یان ده کرد، دلّ خورپه ی
بۆ دروست ده کردم. ده مویست به نمره یه کی زۆر باش سه رکه وتوو بم.
شه وانه ده بوو بهردهوام له سه ر کتیبه کانم دانیشم، به لام هه ندیک جار
بیر و خه یاله کانم هینده زۆر ده بوون، سه رنجم له سه ر وانه کان نه ده ما.
خه یالم ده رۆیشت بۆ هه موو شتیکی، به تاییه ت بۆ دایکم. کاتیک به
ئاگا ده ها تمه وه، ته نانه ت نه مده زانی له کوپی وانه که وه ده ست پی
بکه مه وه.

له و ساتانه دا هه ستم ده کرد وه ک ئەوه ی پێگا که زۆر درێژ بیّت و
من له ناوه راستیدا گیرم خوارد بیّت. هه ندیک جار له ناخی خۆمدا
ده مگوت: "ئایا ده توانم ئەم قۆناغه به سه رکه وتووی تیپه پێنم؟"
به لام هه رچه نده ئەو پرسیارانه به میشکندا ده هاتن، شتیکی تر

هه‌میشه هه‌بوو که نه‌یده‌هیشته‌واز له‌پێگاکه‌م بهێنم؛ ئه‌ویش باوه‌ر و
یاده‌وه‌ریی هه‌موو ئه‌و هه‌ولانه‌بوو که له‌پۆژانی پابردوودا دابووم. هه‌ر
کاتی که‌بیرم له‌و شه‌ونخوونیانه‌ده‌کرده‌وه، هه‌ستم ده‌کرد هیژیکی نوێ
له‌ناخدا چه‌که‌ره‌ده‌کات.

من فی‌ربووم که‌پێگای گه‌یشته‌ن به‌خه‌ونه‌کان هه‌میشه‌هی‌واش و ئاسان
نبیه. هه‌ندیک جار مرو‌ف ده‌که‌وی‌ت، ماندوو ده‌بی‌ت، گو‌مان له‌خۆی
ده‌کات و بێ هی‌وا ده‌بی‌ت. به‌لام گرینگترین شت ئه‌وه‌یه که‌ مرو‌ف
فی‌ربیت چۆن هه‌ستیه‌وه، چونکه‌که‌وتن به‌مانای کۆتایی نیه‌به‌لکو
به‌مانای ده‌ستپێکردنیکی نوێ دیت. له‌و ماوه‌یه‌دا زۆرجار هاو‌پێکه‌م
له‌گه‌لم بوو؛ ئه‌و که‌سه‌ی که‌به‌قه‌سه‌یه‌کی ساده‌ده‌یتوانی هی‌ز و هی‌وام
بۆ بگه‌رپێته‌وه. جگه‌له‌خوشکه‌که‌م، دایکم و قسه‌به‌نرخه‌کانی
هه‌میشه‌پالپشتم بوون. هه‌ر کاتی که‌بێ هی‌وا یان ماندوو ده‌بووم، به
بیرها‌ته‌وه‌ی ئامۆژگارییه‌کانی ئه‌و ده‌ها‌تمه‌وه‌سه‌ر پێ؛ یان کاتی که
هه‌ستم ده‌کرد پێگاکه‌زۆر دووره‌، ته‌نها یه‌ک قسه‌ی هی‌وا به‌خشی ئه‌وان
به‌س بوو بۆ ئه‌وه‌ی تامه‌زرۆیه‌که‌م بگه‌رپێته‌وه.

هاو‌پێیه‌تی و پشتگیریی که‌سانی ده‌و‌رو به‌ر زۆر گرنگن؛ هه‌ندیک
جار ته‌نها بوونی که‌سی که‌له‌ته‌نیشته‌، ئه‌و هی‌زه‌که‌و‌ره‌یه‌یه که‌بۆ
به‌رده‌وامبوون پێویسته‌. به‌نزیکی‌بوونه‌وه‌ی تاقیکردنه‌وه‌کان، منیش

بەردەوام بووم لە ھەولدان. ھەر پۆژیک کە دەستم بە خویندن دەکرد، ھەنگاوی بچووک بچووکم دەنا؛ راستە ھەنگاوەکانم بچووک بوون، بەلام ھەموویان بەرەو ھەمان ئامانج دەیانبردم. لەو پۆژانەدا لە شتیکی زۆر گرنگ تیگەیشتم..

تیگەیشتم کە سەرکەوتن تەنھا لە کۆتایی پێگا کەدا نییە، بەڵکو لە ھەر ھەنگاویکدا یە کە مرۆف بەردەوام دەینییت؛ تەنانەت بچووکتربین ھەنگاویش، بە مەرجیک وازی لی نەھینییت. ھەر ساتیک مرۆف بە ھەول و باوەرەو بەردەوام بییت، ئەو ھەخۆی بەشییکە لە سەرکەوتن. بۆیە بپارم دا ھەرگیز لە ھەولدان نەکەوم؛ ھەرچەندە پێگا کە سەخت بییت و ھەرچەندە ماندوو بم، ھەرگیز کۆل نادەم. چونکە باوەرەم وابوو ئەگەر مرۆف بە ھیوا یەکی گەرە و باوەرپێکی بەھیزەو بەردەوام بییت، دەتوانییت داھاتوویەکی جوان بۆ ھۆی و بۆ ئەو کەسانەش بونیاد بنییت کە ئاواتی سەرکەوتنی بۆ دەخوازن. لە ھەمووشی گرنگتر، بتوانییت خەزمەتی نیشتمان و پەرورەدەکردنی ئەو ھۆی نوویی خاکە کەمان بکات.

من لە پێگە ی گەیشتن بە خەو نەکانمدا بووم؛ چۆن دەمزان ی بەو ھەمزان ی کە لە کۆتایییدا ئەو ھۆی گرنگە ئەو ھۆی نییە مرۆف چەند جار دەکەو ییت، بەڵکوو گرنگ ئەو ھۆی چەند جار دەتوانییت دووبارە ھەستیتەو ھە بەھیزپێکی زۆرتەرەو بەردەوام بییت. منیش ھەر ئەو ھەم

کردبوو، بۆیه دهمزانی که سهرکه وتوو دهم و دهگه م به ئاواته کانم؛ نهک
تهنها ئاواتی خوّم، به لکوو ئاواته کانی دایکیشم.

کوّتا سالی خویندن به هیواشی و به ترسه وه نزیك ده بووه وه.
هه رکاتیك پوژه کان تیده په پین، هه ستم ده کرد کات زوّر خیراتر
دهروات وهک له وهی پیشبینیم کردبوو؛ ده بوو هه موو ئه وهول
و ماندوو بوونانه ی له و سالّه دا کیشاومه، به سهرکه وتن قه ره بووی
بکه مه وه. ئه وه سالّه تهنها سالیکی ئاسایی نه بوو، وهک سنووریک
وابوو له نیوان پابردوو و دها توومدا؛ له نیوان خه ون و پاستی، له نیوان
ژیانیکی ئاسایی و ژیا نیکی پر له ئازار.

له قوتا بخانه، هه موو قوتا بییه کان باسی تاقیکردنه وهی کوّتایی
سالیان ده کرد. هه ر گروپیک که کوّ ده بوونه وه، باسی وانه و پرسیار و
هیوایان بوّ ئامانجه کانیان ده کرد. مامۆستاکانیش هه موو کات هانیان
ده داین هه ولّ بدهین و کات بوّ فیربوون ته رخان بکهین، چونکه ئه م
تاقیکردنه وه به ده رگایه کی نوێ له ژیا نمان ده کاته وه. به لام هه ر کاتیك
وشه ی (تاقیکردنه وه) ده ها ته ناو وانه کان، له ناخمد هه ستیکی جیاواز
دروست ده بوو؛ تیکه له یه ک له هیوا و ترس، له که وتن و سهرکه وتن.
ئهمه ش نهک له بهر ئه وهی توانای فیربوونم نه بوو، به لکوو له بهر ئه وهی
ده مزانى ئه م تاقیکردنه وانه بریار ده دن که هه موو ماندوو بوونی

سالانی رابردووم به کوئ ده گهن.

زۆر شه و هه بوو کتیبه کانم له پيش خۆم داده نا و داده نيشتم؛ کاتيک
مال ئارام ده بوو و بیده نگی شه و بالی به سهر ژووره که مدا ده کيشا،
ده ستم به خویندن ده کرد. لاپه په کانم يه ک له دواي يه ک هه لده دايه وه،
به لام هه نديک جار مي شکم له سهر وانه که نه دهما و خه يالم بۆ شوينيکی
تر ده پويشت؛ شوينيک که تييدا له ناو ياده وه ريبه کانی دايکما نوقم
ده بووم. زۆر جار خه يالم ده کرد وه ک بلبي دايکم له ته نيشتم وه ستاوه و
پيم ده ليت: «به رده وام به... تۆ ده توانيت.» ئەم وشانه هه رچه نده له ناو
خه يالمدا بوون، به لام بۆ من وه ک هيژيکی راسته قينه وابوون. ههر
کاتيک ماندوو ده بووم يان گومانم لا دروست ده بوو، ته نها بير کردنه وه
له قسه به نرخه کانی دايکم به س بوو بۆ ئەوهی بييمه وه سهر خۆم. به و
شيويه به رده وام بووم له خویندن؛ هه رچه نده نه مده توانی ته وای
پۆژه که بخوینم، چونکه کاته کانم دابهش کردبوو بۆ: قوتابخانه، چوونه
سهر کار و کات به سهر بردن له گه ل خوشکه که م. بۆيه نه ده بوو ئەو
کاته ي هه مه به فيرۆی بدهم؛ ده بوو زۆر هه ول بدهم تا سهر که وتوو بم.
کاتيک يه که م پۆژی تاقير کردنه وه کان هات، قوتابخانه که م به جوربي تر
ده بينی. هه موو شتيک هه ستيکی جياوازی هه بوو. هۆلی تاقير کردنه وه
پر ببوو له ده نگی قوتاييان؛ قوتابييه ک به ئارامی کتیبه که ي

ده خوینده وه و به کیکی تر پرسیری له هاوړیکه ی ده کرد. منیش به
ئارامی چوومه هۆله که و له شوینی خوّم دانیشتم. ئەو کاته دلم به
خپراییی لپی ددها.

کاتیک په پهی تاقیکردنه وه یان له بهردهمم دانا، هه ستم کرد باریکی زۆر
قورس که وتوو ته سه ر شانم. هه ولم دا ئارام بیمه وه، هه ناسه یه کی
قوولم هه لکیشا و داوام له خودا کرد یارمه تیم بدات. ده ستم به
وه لامدانه وه ی پرسیاره کان کرد؛ هه ندیکیان زۆر ئاسان بوون، چونکه
زۆر ماندوو ببووم به خویندنیان، به لام هه ندیکی تریان زۆر سه خت
بوون. کات زۆر به خپراییی ده پویششت و من هیشتا زۆربه ی پرسیاره کانم
مابوو؛ زۆر قه له ق بووم و به شله ژاوییه وه وه لامم ده دایه وه، به لام کات
ئه وه نده خپرا تیپه پی نه مده توانی هه موو پرسیاره کان ته واو بکه م. له
کوژتاییدا، هه ندیک له پرسیاره کانم به بی وه لام جیهیشت، چونکه کاتم
ته واو بوو.

کاتیک تاقیکردنه وه که کوژتایی هات، به شله ژاوییه وه له هۆله که
دهرچووم. نه دلنیا بووم له وه ی زۆر باش وه لامم داوه ته وه، نه دلنیاش
بووم که خراپ بووم؛ به لام بروام وابوو که دهرده چم. پوژ هات و چوو...
من زۆر به په رووش بووم بۆ وه رگرتنه وه ی ئە نجامه کانم. له کوژتاییدا
پاگه یه ندرا که پاش هه فته یه ک ئە نجامه کان دهردینه وه؛ کات بۆ من

نه ده رۆيشت، به لّام دوا جار ئه و پۆژه هات.

ئهو پۆژه يه كۆچكه له و ساتانه ي هه رگيز له يادم ناچي ته وه. له ناو كۆمه لايك قوتا بيدا وه ستابووم و له ليسته كه دا به دوا ي ناو ي خۆمدا ده گه پام. جار يك گه پام... دوو جار... به لّام ناو ي خۆم نه دۆزيبه وه. له و ساته دا هه ستم ده كرد جيهان له ده ورو به رم به هيوا شي ده سوو پي ته وه؛ ده نگی خو شي و قاقاي قوتا بيبه كان مي شي پر كرد بووم. هه ستم ده كرد ته نها كه سم له وي كه ناخم ده سوو تي ت. به چاو يكي پر له فرمي سكه وه له خۆم ده پرسى: ”ئايا هه و له كانم بي سوود بوون؟“ به لّام هه ر كه ئه و پرسياره به مي شكمدا هات، ياده وه ريبه كانى دايكم گه پانه وه ناو دلم. بيرم كه و ته وه كه دايكم هه رگيز نه يگوتبوو پيگاكه ئاسان ده بي ت؛ هه ميشه ده يگوت گرنگ ئه وه يه مرو ف واز نه هي ني ت. ئه و پۆژه كا تي ك گه پام وه بو ما له وه، زور دل ته نگ بووم؛ هه رچه نده هه و لم دا خۆم دل خو ش نيشان بده م تا خوشكه كه م هه ستي پي نه كات، به لّام هه ر كه منى بينى راسته وخو بو لام هات و وتى: ”تۆ ده رچوو يت، وايه؟ هه و له كانت به هه در نه چوون؟“ منيش به ده نكي كي ئارامه وه وتم: ”به لي، ده رچووم.“ ئه و زور دل خو ش بوو، به لّام كا تي ك چوومه ژووره كه م، په رده كانم لادا و سه يري ئاسمانم كرد.

شه ويكي زور ئارام بوو و ئه ستيره كان ده دره وشانه وه. له ناخى خۆمدا

دهمگوت: ”دایکه... من که وتم، بهلام دلنیا به واز ناهینم.“ به چاوی
 پر له فرمیسکه وه نه مده زانی چی بکه م و په نا بو کوئ بهرم؛ دل پر له
 نازاره که م له لای کی هه لپژم؟ نه متوانی ئه و ئاواته ی دایکم هه بیوو
 به دی بهینم. نه مده زانی ده بیټ چه ند جاری تر هه ول بده مه وه تا
 سه رکه وتوو بم، بهلام دهمگوت: ”دایکه گیان، بی هیوات ناکه م و
 ئه م ئاواته به هه ر شیوه یه ک بیټ به دی ده هینم؛ ته نانه ت ئه گه ر له
 ناخوشتترین ساته کانی ژیانیشمدا بم، چونکه هیچ ناخوشتییه ک ناگات
 به و ساته ی که تۆم تیدا له ده ست دا.“

ئه م قسانه وه ک بریاریکی نوئ بوون له ژیانمدا. له و کاته دا تیگه یشتم
 که که وتن کو تایی رپگاکه نییه، به لکو به مانای ده سته پیکردنه وه یه کی
 نوئ دیت. له پوژانی دواتردا، دووباره ده ستم به خویندن کرده وه؛ به
 هیزیکی زیاتر و به بیریکی قوولتره وه.

مانگه کان هاتن و چوون؛ من هه ر له هه ولدا ندا بووم. هه موو پوژیک
 ده چوومه سه ر کار و قوتا بخانه، کاته کانم له گه ل خوشکه که مدا به سه ر
 ده برد و پالپشتییه کی زۆرم ده کرد تا ئه ویش سه رکه وتوو بیټ. دووباره
 کاتی تاقیکردنه وه کان نزیک بووه وه؛ ئه مجاره شیوازی خویندنه که م
 گوپی و زۆر زیاتر هه ولم ددا. به رده وام و به رده وام بووم، چونکه ده بوو
 ئه مجاره سه رکه وتن به ده ست بهینم.

پۆژی تاقیکردنەو هات. کاتیەک لە هۆلەکەدا دانیشتم، هەستم جیاوازتر بوو؛ نەک لەبەر ئەوەی ترسم نەمابوو، بەڵکوو لەبەر ئەوەی فیڕبووم چۆن لەگەڵ ترسەکانمدا بژیم و مامەلەیان لەگەڵ بکەم. توانیم بەو باوەرپەخۆبوونەى هەمبوو، بەسەر دوودلی و ترس و شکستدا زāl بم. ئەمانەم هەمووی لە قسە بەنرخەکانی دایکم و ئەو سەختییانەو هە فیڕبووم کە تێم پەراندن. کاتیەک چاودێرەکە پەرەى تاقیکردنەو هەى لەبەردەم دانام، خەندەیهک هاتە سەر لیۆم و لە ناخمدا وتم: “ئەمجارە من ئامادەم؛ خودایە، تۆ یارمەتیدەرم بە.”

دەستم بە وەلامدانەو هە کرد. میشکم زۆر ئارامتر بوو لە جارى پێشوو. هەوالم دەدا خەیاڵم بۆ هیچ شوێنێک نەپروات و تەنھا سەرنجەم لەسەر پەرەکە بیّت، چونکە کلیل و ئاواتەکانم لەویدا بوون. زۆربەى پرسیارەکانم بى کێشە وەلام داو. چەند پرسیارێکی کەم مابوون کە کەمێک ئالۆز بوون، بەلام بیرم کردەو هە کە ئەمە تەنھا خەونى من نییە، بەڵکو ئاواتى دایکیشمە؛ بۆیە بە ئارامى بیرم لى کردنەو هە تا وەلامەکانم هاتنەو هە یاد. کاتیەک پەرەکەم رادەست کرد، دلنیا بووم کە ئەمجارە سەرکەوتوو دەبم.

پۆژی ئەنجامەکان هات. چوومە قوتابخانە؛ دلم بە خیرایی لێى دەدا. لەسەر لیستەکە بۆ ناوی خۆم گەرام و ئەمجارەیان زۆر بە

خۆشحالئىيە ۋە ناوم دۆزىيە ۋە: من سەرکە وتوو بووم! بەللى من
سەرکە وتوو بووم! لەو ساتەدا ھەستەم کرد ھەموو شەونخونى و
ماندوو بوونە کانم بەفەرۆ نەچوون. ئىستەدە توانم بچمە زانکۆ و تەنھا
ھەنگاۋىكى كەمم ماو ھە بۆ بەدەيھىنانى خەونە گەرەكەم.

پۆشتە ۋە مالا ۋە ۋ ھەموو پاستىيە كەم بۆ خوشكە كەم گىراپا ۋە;
پىم وت كە جارى يە كەم سەرکە وتوو نەبووم، بەلكو لەبەر ئەو ھى ئەو
خەم نەخوات وام وتوو، بەلام ئەمجارە بە پاستى سەرکە وتم! ئەو زۆر
دەخۆش بوو و پىي وتم كە بەم سەرکە وتەنە، پالپشتىيە كى گەرەترم بۆ
ئەو بونىاد ناو.

كاتىك ناوى خۆم لەناو لیستە كەدا دۆزىيە ۋە، ۋەك ئەو ۋە وابوو بۆ
يەكەم جار لە ژياندا ھەناسە يەكى ئازادى ھەلبكىشم. شەپۆلىكى
شادى لەناو ناخدا دەھات و دەچوو، ئارامىيەك كەوتە مېشكەم كە
بەرپرسىارە تىيە كى گەرەشى لەگەل خۆيدا ھىنا؛ چونكە دەچوومە
ناو جىھانىكى تەواو نوپو ھە كە دەبوو تىيدا بجەنگم، فېر بېم، و خودى
خۆمى تىدا بدۆزمە ۋە.

پىش ئەو ھى برۆم بۆ زانکۆ، لەگەل خوشكە كەم دانىشتىن و
مشتومرپكى گەرمان ھەبوو لەسەر چۆنىە تىي رېكخستنى كاتە كانم.

پوڙى يەكەمى زانكوڭ بە شىۋازىكى سەير دەستى پىڭ كىرد؛ كاتىك
 لەبەردەم دەرگاي زانكوڭدا ۋەستابووم، ھەناسە يەكى قوولم ھەلگىشا
 ۋە تەم: «لەكوڭتايىدا گەيشتەم!» ئىستە بۇ مامۇستاي زامانى كوردى
 دەخوئىنەم. بىنەت دايكە گيان؟ خەۋنەكەي توش خەرىكەم بەدى دەھىنەم
 ۋە دەتوانەم خەزەت بە گەل ۋە نىشتەمانەكەم بگەيىنەم.

لەبەردەم دەرۋازەي زانكوڭدا، ھەستەم دەكرد لەسەر سەۋۋى نىۋان
 دوو جىھان ۋەستەۋم: جىھانى مەندالى ۋە جىھانى پىگەيشتەن. چوۋومە
 ژوۋرەۋە ۋە سەيرى خويىندىكارەكانى تەم دەكرد؛ ھەريەكەيان لەناۋ
 ھەمان پىگەي مەندە پىگەيشتەن، بەخەۋن ۋە ئامانچ ۋە تەرس ۋە ھىۋاۋە. لە
 پوخسارىيەندە دوۋدلى دىيار بوۋ، مەنەش دەتەرسام بە ھەمان شىۋە دوۋدلى
 دەرەكەۋم. ھەموۋمان بەرەۋ شىۋىنىك دەپىگەيشتەن كە داھاتوۋمانى تەيدە
 دەنۋوسرايەۋە. لە مانگەكانى يەكەمى قۇناغى زانكوڭدا ھەموۋ شىۋىك
 جىۋاۋاز بوۋ. دىكتۇر ۋە پىرۇفەيسۇرەكانمان لە ھەفتەكانى دەستپىكىدا
 بەردەۋام ئامۇژگارىيەن دەكردىن كە چۇن مامەلەكەين ۋە دۋنيەي
 زانكوڭيان پىڭ دەناسەندىن؛ فېريەن دەكردىن چۇن پىرومان بەخۇمان
 ھەيىت ۋە پىشت بەتۋانكانى خۇمان بەستەين. ئەم ئامۇژگارىيەنە زۇر
 بەسوۋد بوۋن ۋە ۋايەن لى كىردەم زىاتەر بەرپىسارىيەت بىگرمە ئەستۇ.

دۋاتەر دەستەمان بەخويىندەن كىرد. ۋانەكان قورستەر بىۋون ۋە مامۇستەكان

رەخەنە گرتەر بوون. لە قوتابخانە پێیان دەگوتین لە زانکۆدا ئازادن،
بەلام لە ئامۆژگاری دکتۆرەکانمەو بە بۆم دەرکەوت کە بە پێچەوانەو؛
لە زانکۆدا دەبێت هەستیارتر بیت، چونکە پەفتارە کانت ئاماژەن بۆ
کەسایەتیت. هەر وانهیەکی پێویستی بە بیرکردنەو هەیهکی قوولتر
هەبوو و هەر هەلەیهکی بچووک دەبوو وانهیەکی گەوره.

کاتیکی لە زانکۆ دەگەرپامەو، ماندوو بوون وەک باریکی قورس لەسەر
شانەکانم بوو. دواي پشوو دان، کاتیکی کتێبەکانم دەکردەو، هەندیک
جار وشەکان وەک سیبەر لە بەرچاومدا تێدەپەرپین و لە مانایان تی
نەدەگەیشتم. لەو کاتەدا هەمان هەستی کۆنی تاقیکردنەو هەکانم
بۆ دەهاتەو؛ تێکەلەیهکی لە ترس و گومان: “ئایا دەتوانم؟ ئەي
ئەگەر شکست بەینم؟” بەلام لەو ساتەدا دەنگیکی نزم و گەرم وەک
یادگارییەکی لە دوورەو دەهات: “بەردەوام بە... تۆ دەتوانیت.” ئەم
دەنگە هەموو شتیکی دەگوێری. بە خۆمم دەوت: “بەلێ، تۆ دەتوانیت
سەرکەوتوو بیت.” پاشان بە هیژیکی زۆر و هەستیکی ئارامەو
دەستم بە خویندن دەکردەو. دواي خویندن دەچوومە سەر کار و
شەوان درەنگ کە دەگەرپامەو، لە گەل خوشکە کەم دادەنیشتم و باسی
پۆژە کەمان بۆ یەکتەر دەکرد. کاتەکانم بە وردی دابەش کردبوو تا هەموو
ئەرکەکانم لە کاتی خۆیدا تەواو بکەم. بەم شیوێهە لە کاروانی زانکۆدا

بەردەوام بووم.

دوای چەند مانگیک، یەكەم كێشەم لە زانكۆدا ھاتە پێم. تاقیکردنەوێ
نیوێ ساڵ نزیك دەبوو و لە وانە یەكدا گەشتیکی زۆرم ھەبوو؛
ھەستم دەکرد ناتوانم بە تەواوی لێی تێبگەم. مێشكەم ئالۆز ببوو،
پرسیاری زۆرم بۆ دروست دەبوو و نەمدە توانی وەلامەكان بدۆزمەوێ.
كات زۆر بە خێرایێ تێدەپەڕی و من ھێشتا لە بابە تەكانی سەرەتادا
مابوومەوێ. بە ھۆی ئەوێ لە پشووێ خۆیندنا بووین، نەمدە توانی
دكتۆرەكەم ببینم و پرسیاری لێ بكەم؛ ھەستم دەکرد بارودۆخەكە بەرھو
ئالۆزی دەچیت.

شەوێك كاتێك لە سەر میزەكەم خەریکی خۆیندن بووم، دەستم لە سەر
كتیبەكەم ھەلگرت، چاوەكانم داخست و بە ھێواشی ھەناسە یەكی
قوولم ھەلکێشا. بە دەنگی نزم وتم: ”من ماندووم...“ ئەوێ نە ماندوو
ببووم، بەلام ئەمجارە وەلامەكانم زۆر بە خێرایێ وەرگرتەوێ؛ مێشكەم
پێی وتم: ”ماندوو بوون بە واتای ئەوێ دیت كە ھەول بەدەم، نەك ئەوێ
نەتوانم.“

راستەوخۆ چاوەكانم كردەوێ. ھەستیکی سەیرم بۆ ھات، وەك ئەوێ
داكەم لە تەنیشتم دانیشتییت. تێگەیشتم كە لە ھەر دۆخێكدا بم،

نابیت به یانی له هه مان دۆخدا بمیئمه وه؛ کاتم به س بوو بۆ هه ولدان و
 کوئنه دان. دواى ماوه یهک، من زۆر گوڤام. ئه و وانه یه ی وهک دیوار یکی
 بهرز و ابوو له بهرده ممدا سه رکه وتنى لیم حه شار دابوو، ببو به رپڤگایه کی
 تهخت که به ئاسانى پیدایه پیدایه پیریم. من ببووم به ”دویر“ یکی بویر
 و سه رکه وتوو. سه رکه وتتم له چاوه کانی خوڤمدا ده بینى و ده مزانى
 خه ونى دایکم و خیزانه که م به دى ده هیتم. دایک و باوکم له ئاسمانه وه
 ده مبین؛ زۆر جار دلّم بۆیان پیر ده بوو، به لام ده مگوت: ”پاسته ئه وان
 لیره نین، به لام به ئاموژگارییه به نرخه کانیان هه میشه له گه لمدا ده ژین.“

کاتیکی کاتی تاقیکردنه وه کان هات، ئه و هه سته ی پێشتر هه مبوو
 نه ما؛ هه ندیک ترسم مابوو، به لام ده متوانی به سه ریدا زال بم و
 کوئنه پۆلی بکه م. من بهرده وام بووم له خویندن تا کاتی تاقیکردنه وه که
 هات. به یانییه که ی پوشتم بۆ زانکۆ و له و هۆله دا دانیشتم که
 تاقیکردنه وه که ی لی ده که م. من زۆرم خویندبوو و هیچ ترسیک له دلّمدا
 نه مابوو، زۆر بروام به خوڤم بوو. کاتیکی په رهی تاقیکردنه وه که له پێشتم
 دانرا، خه نده یه کی نزم هاته سه ر لیوانم و وتم: ”من ئاماده م.“

ده ستم به وه لامدانه وه ی پرسباره کان کرد به میشکیکی رپکخراو و
 زۆر ئارام بووم؛ کات ده رویشتم، به لام وهک ئه وه ی هاویریم بیت نهک
 دوژمنم. به هیواشی ساله که تیدیه په ری؛ هه ر کیشه یهک ده هاته سه ر

پښتانه، فیري ده کړدم چوڼ له گهلی بڅیم. ژيان ته نها خوښی و شادی
نییه، ده بیټ فیر بیت چوڼ سه رکه وتوو ده بیت له کاتیځدا له گهلی
کیښه یه کدا ده ژیت. له ناخدا نابیت پښتانه بدهیت کیښه که بټروو خینیت،
به لکوو ده بیت تو بټروو خینیت و زال بیت به سه ریدا.

زور کات ماندوو ده بووم، هه ندیک جار ده که وتم و وام ده زانی ته و او،
نه مه ناخیری پښتانه یه. زور جار به دلکی زور تونده وه و به میښکیکی
زور پړه وه خویندوومه، به لام هه رگیز و ازم نه هیڼا. تاکه شت بو نه وهی
بگه پښتانه وه سه ر پښتانه که م، یاد کړدنه وهی دایکم بوو. وشه کانی دایکم
بووون به پښتانه ده ر، هیوا و هوکاریک بو به رده و امبوونم.

دوای چه ند سالیکی، نه و پوڅه هات که ناواتم بو ده خواست و هه میښه
له خه یالمدای بوو: پوڅی و ده رگرتنی بړوانامه. هوڅی ټاهه ننگی پړانی زانکو
پړ بوو له خویندکار و هاو پښتانه م. هه موومان دلان زور خوښ بوو که
به سه رکه وتوو یی نه م قو ناغه شمان تیپه پړاند. کاتیک ناوم خویندرا یه وه
و بانگ کرامه سه ر سه کوکه و بړوانامه که م پښتانه، کاتیک بړوانامه که م
به ده سته وه گرت، وه که نه وه و ابوو کات له جیهاندا وه ستا بیت بو من
و بو نه و وتاره ی که پښتانه شی ده که م. سه رم به رز کړده وه بو ئاسمان
و به ده نگیکی زور نزم وتم: “دایکه، باوکه... من هه موو هه ولیم دا بو
نه وهی پښتانه خویندن و خه ونه کانم به پښتانه دی و تییدا سه رکه وتوو بم،

و هه رگیز به ده سته تالی نه گه پامه وه؛ من کردم، خه ونه کانتانم هیئایه
دی.

فرمیسک له چاوه کانددا کۆببۆوه، به لام ئه مجاره فرمیسکی دلخۆشی
بوو، نهک ناخۆشی و ئازار. له و کاتانه دا چه نده ها بیر و پای جیاوازم
بۆ ده هات و تیگه یشتنم فراوانتر ببوو. فیربووم که سه رکه وتن ته نها
گه یشتن به ئامانجه کانت نییه، به لکوو ئه و پڤیگایه یه که مروڤ تیییدا
ده گۆڤڤیت، وانه ی لی وهرده گریټ و کاری چاکتر و جوانتر فیرده بیټ.
ئه و که سه ی له یه که م پوژی زانکۆدا وه ستابوو، نا ئارام بوو و ترس له
جه سته ییدا هه بوو، ئیستا ئه و که سه نه ماوه؛ به ته واوه تی گۆڤاوه له
هه موو پروویه که وه. ئه و ئیستا که سیکی تره: داناتر، به تواناتر، به هیژتر
و پڤتر له باوه پ.

به لام له ناخمدا هیشتا ئه و منداله مابوو که گوپی بۆ ده نگی دایکی
ده گرت کاتیک ئاموژگاری ده کرد، و هیژی له یه که به یه که ی وشه کانی
وهرده گرت. بۆیه من ده ستم کرد به پیشه ی مامۆستایه تی، ده ستم
کرد به خزمه تکردنی گه له که مان و پهروه رده کردنی نه وه ی نوپی
خاکه که مان.

خه ونیك له كرپوهی رووداودا

سۆز ابراهیم سلاح & سنه ئازاد همه موهندی

Copyright ©2026 King's School

KING'S SCHOOL